

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I:	PWYLLGOR ARCHWILIO A LLYWODRAETHU
DYDDIAD:	11 CHWEFROR 2020
PWNC:	ARFERION RHEOLI TRYSORLYS (TMP)
SWYDDOG ARWEINIOL:	MARC JONES
SWYDDOG CYSWLLT:	CLAIRE KLIMASZEWSKI (FFÔN: 2663)
Natur a rheswm am adrodd Ar gyfer sgriwtini - yn gyson â chanllawiau proffesiynol.	

1. Cyflwynir yr adroddiad hwn er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn gweithredu arfer orau yn unol â Chôd Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) ar gyfer Rheoli Trysorlys. Mae'r côd yn argymhell bod y Cyngor yn dogfennu eu gweithdrefnau rheolaeth trysorlys fel Arferion Rheoli'r Trysorlys (TMPs). Cwblhawyd a chymeradwywyd yr Arferion Rheoli Trysorlys (TMPs) yn 2016. Maent wedi cael eu hadolygu a'u diweddarau ac maent yn cynnwys adran (TMP13) ar fuddsoddiadau sydd ym meddiant y Cyngor nad ydynt yn fuddsoddiadau rheoli trysorlys, yn unol â gofynion Côd Rheoli Trysorlys diwygiedig CIPFA. Buddsoddiadau nad ydynt yn fuddsoddiadau rheoli trysorlys y Cyngor yw'r eiddo buddsoddi y mae'r Gwasanaethau Eiddo yn eu rheoli.
2. Mae Côd Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys (Adran 7) yn argymhell y dylai Arferion Rheoli Trysorlys yr Awdurdod (TMPs) gael eu cymeradwyo, eu dogfennu a'u monitro. Mae'n mynd ymlaen i ddweud bod natur a lefel cyfranogiad corff cyfrifol sefydliad wrth gymeradwyo a monitro ei TMP ac atodlenni cysylltiedig yn fater i'w benderfynu'n lleol ac yn cydnabod y bydd hyn mewn rhai sefydliadau efallai'n cael ei ddirprwyo i'r swyddog cyfrifol. Ym mhob achos, dylai fod yn destun sgriwtini gan y corff cyfrifol yn dilyn argymhellion gan y swyddog cyfrifol. Cyflwynir TMP yr Awdurdod yn Atodiad 1.
3. **Argymhellion:**
 - Nodi cynnwys yr adroddiad eglurhaol hwn;
 - Cymeradwyo'r Arferion Rheoli'r Trysorlys diwygiedig sydd wedi eu cynnwys yn Atodiad 1.

Cyngor Sir Ynys Môn

Arferion Rheoli Trysorlys

Cyflwyniad

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i weithredu arferion gorau ac i gydymffurfio â Chod Ymarfer CIPFA ar Reolaeth Trysorlys (2017) ym mhob agwedd ar ei waith Rheoli Trysorlys.

Rheoli Trysorlys yw'r modd y caiff llif arian a buddsoddiadau'r Cyngor ei reoli er mwyn sicrhau bod digon o arian ar gael i dalu biliau'r Cyngor o ddydd i ddydd. Caiff unrhyw arian sydd dros ben ei fuddsoddi'n unol â Datganiad yr Awdurdod ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys (TMSS).

Agwedd arall bwysig o Reoli Trysorlys yw rheolaeth o bortffolio dyledion y Cyngor er mwyn sicrhau nad yw benthychiadau ond yn cael eu codi i gyllido gwariant cyfalaf a bod yr holl fenthychiadau'n fforddiadwy. Amcanion allweddol y TMSS yw bod gweithgareddau Rheoli Trysorlys yn risg isel ac yn sicrhau bod gan yr awdurdod yr arian i gwrdd â'r anghenion llif arian.

Mae'r Côt yn datgan ei bod yn ofynnol i bob awdurdod gynhyrchu datganiad o Arferion Rheoli Trysorlys (TMPs). Mae Adran 7 ac atodlen 2 o'r côd yn cynnwys awgrymiadau ar yr hyn y dylid ei gynnwys yn Arferion Rheoli Trysorlys awdurdodau. Er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r Cod ac arferion da, mae'r Arferion Rheoli Trysorlys hyn yn ategu ac yn cynnwys llawer o'r awgrymiadau sydd wedi eu cynnwys yng Nghôd CIPFA. Mae'r Arferion Rheoli Trysorlys hyn hefyd yn cymryd i ystyriaeth ac yn ategu'r Datganiad ar Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod.

TMP1 Rheoli Risg

Bydd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 yn dylunio, yn gweithredu ac yn monitro'r holl drefniadau ar gyfer nodi, rheoli a rheoli risg mewn perthynas â rheoli trysorlys. Bydd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 yn adrodd o leiaf unwaith y flwyddyn ar ddigonolrwydd / addasrwydd arferion rheoli risg trysorlys, a bydd yn adrodd, fel mater o frys, unrhyw anhawster gwirioneddol neu debygol o ran cyflawni amcanion y sefydliad yn y cyswllt hwn, a hynny'n unol â'r gweithdrefnau a nodir yn Adrodd Gofynion TMP6 a Threfniadau Rheoli Gwybodaeth. Mewn perthynas â phob un o'r risgiau canlynol, mae'r trefniadau a sefydlwyd er mwyn ceisio sicrhau cydymffurfiaeth â'r amcanion hyn wedi'u nodi isod.

1.1 Rheoli Risg Credyd a Gwrthbarti

Mae rheoli risg credyd a gwrthbartion yn ymwneud â lleihau'r risgiau i'r cyngor rhag colli arian buddsoddi neu dorri trefniant benthyca gan gymryd i ystyriaeth unrhyw leihad yn nheilyngdod credyd y gwrthbartion. I'r Cyngor, diogelwch ei adneuo a'i fuddsoddiadau yw amcan allweddol ei TMSS. Bydd y Cyngor yn sicrhau bod y sefydliadau y gellir adneuo arian neu fuddsoddi gyda hwy yn cael eu dewis ar sail ddarbodus h.y. gyda gofal a chan godi mewn cof ddiogelwch y buddsoddiad yn hytrach na chyfradd y dychweliadau. Mae'r Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys yn rhestru'r meini prawf sylfaenol y mae'n rhaid i sefydliad eu bodloni ar gyfer adneuo buddsoddiadau. Mae hyn yn cynnwys cyfyngiadau o ran arian parod; cyfyngiadau amser a rhestr o'r gwledydd a gymeradwywyd ar gyfer buddsoddi ynddynt. Mae'r rhain yn darparu rheolaethau ychwanegol, er mwyn lleihau'r risgiau (gweler Tabl 1).

Tabl 1 Detholiad o TMSS 2020/21 - Meini Prawf Gwrthbarti

Categori	Graddfa Credyd Tymor Byr (Fitch)	Graddfa Credyd Tymor Byr (Moody's)	Graddfa Credyd Tymor Byr (Standard & Poor's)	Graddfa Credyd Tymor Hir (Fitch)	Graddfa Credyd Tymor Hir (Moody's)	Graddfa Credyd Tymor Hir (Standard & Poor's)	Terfyn Arian	Terfyn Amser
Banciau a Chymdeithasau Adeiladu (sydd heb eu gwladoli neu sydd wedi eu gwladoli'n rhannol)	F1+	P-1	A-1+	AAA	Aaa	AAA	£10m	5 mlynedd
	F1+	P-1	A-1+	AA	Aa2	AA	£10m	3 mlynedd
	F1+	P-1	A-1+	AA-	Aa3	AA-	£10m	364 diwrnod
	F1	P-1	A-1	A	A2	A	£7.5m	6 mis
Banciau'r Deyrnas Gyfunol sydd wedi eu Gwladoli / wedi eu Gwladoli'n Rhannol	d/b	d/b	d/b	d/b	d/b	d/b	£10m	364 diwrnod
Llywodraeth Ganolog y Deyrnas Gyfunol (waeth beth fo'r raddfa credyd)	d/b	d/b	d/b	d/b	d/b	d/b	Dim uchafswm	Dim uchafswm
Awdurdodau Lleol y Deyrnas Gyfunol **	d/b	d/b	d/b	d/b	d/b	d/b	£5m	364 diwrnod
Cronfeydd y Farchnad Ariannol	d/b	d/b	d/b	AAA	AAA	AAA	£5m	6 mis

* fel y diffinnir yn Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid a Chyfrifo Cyfalaf) (Cymru) 2003

** fel y diffinnir yn Neddf Llywodraeth Leol 2003

*** Mae gwrthbarti'n cyfeirio at sefydliadau y mae'r Cyngor yn buddsoddi ei falansau ynddynt

Meini prawf ar gyfer creu a rheoli rhestrau gwrthbarti/trothwyon a gymeradwywyd	- Mae'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / S151 yn gyfrifol am osod meini prawf darbodus; gyda chynghor gan ymgynghorwyr Trysorlys y Cyngor; - Bydd y meini prawf yn cael eu cynnwys yn y Datganiad blynyddol ar y Strategaeth Rheoli'r Trysorlys (TMSS); - Bydd y meini prawf yn cael eu craffu arnynt gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant a byddant yn cael eu cymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor Llawn; - Bydd ymgynghorwyr Rheoli Trysorlys y Cyngor yn cynghori ar bolisi credyd a theilyngdod credyd.
Gweithdrefnau ar gyfer newid trothwyon a newidiadau wrthbartion	Bydd yr holl newidiadau mewn perthynas â throthwyon gwrthbartion a / neu feini prawf o fewn y TMSS yn cael eu craffu arnynt gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a byddant yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith ac wedyn i'r Cyngor i'w cymeradwyo.
Rhestrau gwrthbartion a Throthwyon	- Bydd gwrthbartion a chyflwr y farchnad yn cael eu monitro'n rheolaidd. Mae'r Cyngor yn cael gwybodaeth a chynghor gan Ymgynghorydd Rheoli Trysorlys arbenigol y Cyngor i helpu i fonitro gwrthbartion; - Cedwir rhestrau llawn o'r gwrthbartion unigol a'u trothwyon. Bydd y rhain yn cydymffurfio gyda'r meini prawf a'r trothwyon a nodir yn y TMSS. Bydd y Swyddog Adran 151 yn cymeradwyo unrhyw newidiadau i'r rhestr o wrthbartion i'r graddau y maent yn gyson â'r TMSS a gymeradwywyd gan y Cyngor Llawn. Bydd angen diwygio'r TMSS os bydd unrhyw newidiadau, nad ydynt yn cydymffurfio gyda'r rhain, ac os yw'r newid yn angenrheidiol i gyflawni nodau allweddol y TMSS, h.y. i sicrhau buddsoddiadau diogel. Yna, bydd y TMSS a'r rhestr yn mynd gerbron y Cyngor Llawn i'w cymeradwyo; - Bydd unrhyw fuddsoddiad mewn unrhyw wrthbarti nad yw'n cydymffurfio gyda'r meini prawf gofynnol sylfaenol a gymeradwywyd gan y Cyngor yn cael ei alw'n ôl a'i fuddsoddi mewn gwrthbartion sy'n bodloni'r gofynion sylfaenol ac sydd ar y rhestr. Lle mae'r Cyngor wedi cael ei ymrwymo i drefniant tymor penodol, bydd yn rhaid cadw'r buddsoddiad yno tan ddiwedd y cyfnod hwnnw, ond yna bydd yn

	cael ei ddychwelyd a'i fuddsoddi mewn gwrthbartion sy'n bodloni'r meini prawf ac sydd ar y rhestr; • Bydd y buddsoddiadau'n cael eu harallgyfeirio i'r graddau y mae hynny'n bosib o fewn y cyfyngiadau o sicrhau bod y buddsoddiad yn ddiogel.
--	--

1.2 Rheoli Risg Hylifedd

Amcan rheoli risg hylifedd yw gwarchod y Cyngor rhag rhedeg allan o arian parod er mwyn sicrhau y gall y dalu ei gostau o ddydd i ddydd. Bydd y Cyngor hwn yn sicrhau bod ganddo ddigon - ond nid gormod - o adnoddau ariannol, trefniadau benthyca, gorddrafft neu gyfleusterau wrth gefn fel bod ganddo bob amser y lefel angenrheidiol o arian ar gyfer cyflawni ei amcanion busnes / gwasanaeth. Ni fydd y Cyngor ond yn benthyca ymlaen llaw lle mae achos busnes clir dros wneud hynny a bydd ond yn gwneud hynny ar gyfer y rhaglen gyfalaf bresennol neu i gyllido dyledion a fydd yn aeddfedu yn y dyfodol. Yn ogystal, mae'n bosib y bydd y sefydliad yn benthyca er mwyn allanoli benthyciadau mewnol lle mae benthyca mewnol yn cael effaith andwyol ar hylifedd y sefydliad.

Rhagolygon llif arian a rheoli llif arian o ddydd i ddydd	• Cynhelir rhagolwg blynyddol o falansau llif arian sy'n cwmpasu cyfnod o ddeuddeng mis. Mae hyn er mwyn helpu i siapia penderfyniadau ynghylch buddsoddi yn y tymor canol a'r tymor hir; • Bydd y tîm Rheoli Trysorlys yn sicrhau bod y balans ar y prif gyfrifon banc yn ddigonol i leihau'r risg o unrhyw orddrafft ac i sicrhau cymaint o log ag sy'n bosibl; • Mae'r trefniadau bancio wedi'u gweithredu fel bod yr holl gyfrifon banc o dan y contract corfforaethol gyda NatWest yn cael eu hystyried wrth benderfynu ar falans y Cyngor. Felly, os bydd gormod o arian wedi cael ei godi o unrhyw gyfrif a hynny'n creu dyled, bydd y swm cyfatebol yn cael ei gymryd o gyfrifon eraill sydd mewn credyd gan olygu na fydd y cyngor â gorddrafft. Nid oes cyfleuster gorddrafft wedi ei gymeradwyo, fodd bynnag, bydd NatWest, am dâl bychan, yn anrhydeddu'r holl daliadau petai'r cyngor yn mynd i orddrafft (annhebygol); • Bydd isafswm o £5m yn cael ei gadw mewn buddsoddiadau y gellir cael atynt yn syth. Dan amgylchiadau lle mae'n ddarbodus i ddal llai na'r swm hwn, er enghraifft, lle byddai'n creu costau Rheoli Trysorlys ychwanegol, caniateir hyn am ddim mwy na 10 diwrnod gwaith a dim ond lle mae sicrwydd diamheuol na fydd angen yr arian parod yn ystod y cyfnod hwn. Mae hyn fwyaf tebygol o ddigwydd ar ôl talu cyflogau misol (o gwmpas y 25ain o bob mis) a'r Grant Cynnal Refeniw gan Lywodraeth Cymru, a delir i'r Cyngor yn ystod yr wythnos gyntaf bob blwyddyn.
Cyfnod y buddsoddiadau	• Yn gyffredinol, mae balansau'n cael eu cadw mewn buddsoddiadau tymor byr yn unol ag amcanion hylifedd a risg isel y TMSS. Mae hyn yn sicrhau bod gan y Cyngor fynediad i arian parod yn ôl yr angen; • Bydd Balansau yn cael eu trosglwyddo o'r cyfrif cyffredinol i fuddsoddiadau tymor byr pan fydd y llog / incwm yn fwy na chost trosglwyddo'r balans gan gymryd i ystyriaeth gostau'r trafodyn, e.e. ffioedd CHAPS. Fel rheol gyffredinol, bydd balans a fydd o leiaf £200k yn cael ei gadw yn yr holl gyfrifon NatWest er mwyn lleihau'r risg o ffioedd gorddrafft a llog; • Mae cyfnod amser a swm ariannol penodol yn cael ei osod ar gyfer pob buddsoddiad / adneuon i leihau risgiau. Gweler tabl 1 uchod.

Trefniadau wrth gefn eraill	- Mae'r Awdurdod wedi defnyddio benthyca mewnol dros nifer o flynyddoedd i ariannu ei raglen gyfalaf. Mae hyn wedi lleihau balansau arian y Cyngor er mwyn arbed ar gostau y mae'n rhaid talu llog arnynt. Os oes risg o ddiffyg arian parod, bydd y Cyngor yn allanoli benthyca mewnol at y swm sydd ei angen i sicrhau hylifedd a chan gymryd i ystyriaeth y swm o £5m a nodir uchod; - Gall y Cyngor hefyd fenthyca arian am gyfnod dros dro o hyd at 364 diwrnod gan awdurdodau lleol eraill neu'r farchnad arian petai prinder llif arian yn ystod y flwyddyn.
Benthyca cyn bod angen	Yn gyffredinol, ni fydd y Cyngor yn benthyca cyn i'r angen godi. Fodd bynnag, mewn achosion eithriadol, gellir ystyried hyn gyda chymeradwyaeth y Swyddog Adran 151 a'r deilydd Portffolio Cyllid ar yr amod y cyflwynir achos busnes llawn.

1.3 Rheoli Risg Cyfraddau Llog

Mae rheoli risg cyfraddau llog yn ymwneud â'r camau a gymerir gan y Cyngor i leihau'r risg o gynydd mewn costau llog ac i fanteisio i'r eithaf ar y llog sydd ar gael a hynny gan gadw mewn golwg y cyfyngiad bod angen i'r holl fuddsoddiadau fod yn hynod ddiogel ac yn gymharol hylifol. Bydd yr Awdurdod yn rheoli pa mor agored ydyw i'r amrywiadau mewn cyfraddau llog drwy ffrwyno ei gostau llog, neu sicrhau ei dderbyniadau llog, yn unol â'r symiau a ddarparwyd yn ei drefniadau cyllidebol fel y'u diwygiwyd yn unol â TMP6 - Trefniadau o ran y gofynion adrodd a rheoli gwybodaeth.

Y trothwyon a gymeradwyir o ran cyfraddau llog	- Bydd y Cyngor yn defnyddio cyfuniad o fuddsoddiadau cyfradd llog amrywiol a llog sefydlog i sicrhau'r dychweliadau gorau posib tra'n lleihau'r risgiau. Bydd y buddsoddiadau / adneuon yn fuddsoddiadau gwrthbartïon risg isel yn hytrach na buddsoddiadau llog uchel. Bydd buddsoddiadau cyfradd llog sefydlog yn rhai tymor byr diogel, sydd yn uwch na'r cyfraddau amrywiol a gynnigir; - Yn yr un modd, mae portffolio dyledion y Cyngor yn cynnwys rhai benthyciadau cyfradd llog sefydlog a rhai cyfradd amrywiol. Fodd bynnag, mae'r rhan fwyaf o'r buddsoddiadau yn y portffolio presennol yn rhai llog cyfradd sefydlog er mwyn sicrhau eu bod yn ddiogel ac er mwyn gwneud y mwyaf o'r cyfraddau llog is; - Bydd y Swyddog Adran 151 a'r tîm TM yn monitro cyfraddau llog a bydd yn gwneud y penderfyniadau mwyaf cost-effeithiol ar y pryd o ran buddsoddi a benthyca gan ddefnyddio'r wybodaeth ddiweddaraf a geir gan Ymgynghorwyr Rheoli Trysorlys y Cyngor.
Pwyntiau sbardun a chanllawiau ar gyfer rheoli newidiadau i gyfraddau llog	- Mae'r rhan fwyaf o bortffolio dyledion yr Awdurdod yn rhai llog sefydlog er mwyn sicrhau diogelwch a sefydlogrwydd taliadau ac i osgoi bod yn agored i unrhyw gynydd posibl mewn costau; - Bydd penderfyniadau i ail-ariannu a phenderfyniadau i fenthyca heb gymorth hefyd yn cymryd i ystyriaeth y cyfraddau llog ar y pryd.

Cyfraddau uchaf / isaf y dyledion /llogau cyfradd amrywiol a'r dyledion / llogau cyfradd sefydlog	Mae'r trothwyon uchaf o ran cyfraddau sefydlog a chyfraddau amrywiol yn cael eu hadolygu bob blwyddyn a'u cofnodi yn y TMSS.
Defnyddio deilliannau ariannol	Ni fydd y Cyngor yn defnyddio Deilliannau Ariannol oherwydd ystyrir bod y risgiau sydd ynghlwm yn rhy uchel ar gyfer amcanion TMSS y Cyngor.

1.4 Rheoli'r risg sydd ynghlwm wrth y gyfradd gyfnewid

Bydd y Cyngor yn rheoli pa mor agored ydyw i amrywiadau yn y cyfraddau cyfnewid er mwyn lleihau unrhyw effaith niweidiol ar y lefelau incwm / gwariant y cyllidebwyd ar eu cyfer.

Trothwyon o ran y gyfradd gyfnewid	Bydd yr holl fuddsoddiadau / dyledion yn cael eu gwneud mewn sterling. Fel rhai o'i arferion Rheoli Trysorlys, ni fydd y Cyngor yn buddsoddi mewn arian cyfred arall oherwydd byddai hynny'n gwneud y Cyngor yn agored i risg ormodol a gallai effeithio'n andwyol ar hylifedd. Yr unig amser y bydd y Cyngor yn agored i risgiau o ran y gyfradd gyfnewid yw achosion lle mae grant yn cael ei dalu i'r Cyngor mewn arian cyfred arall neu fod rhaid i'r Cyngor dalu cyflenwr mewn arian cyfred arall. Bydd unrhyw arian cyfred tramor a delir i'r Cyngor yn cael ei newid i sterling cyn gynted ag y bo modd.
---	---

1.5 Ail-ariannu rheoli risg

Mae ail-ariannu rheoli risg yn gysylltiedig â rheoli portffolio dyledion y Cyngor mewn modd sy'n lleihau'r risg o gynydd mewn costau o weithgareddau ail-ariannu. Bydd y Cyngor yn sicrhau bod ei drefniadau benthyca, ariannu preifat a phartneriaeth yn cael eu negodi, eu strwythuro a'u cofnodi. Caiff proffil aeddfedrwydd yr arian a fenthycwyd ei reoli, gyda'r bwriad o gael cynnig y telerau adnewyddu neu ail-ariannu mwyaf cystadleuol a ffafriol i'r Cyngor petai eu hangen ac fel sy'n rhesymol o ystyried amodau'r farchnad ar y pryd.

Polisiâu ac arferion dyledion/aeddfedrwydd cyllid cyfalaf arall	- Bydd y Cyngor yn ceisio rheoli ei bortffolio dyledion a ffynonellau cyllido cyfalaf eraill yn y ffordd fwyaf cost-ffeithiol. Bydd y Cyngor yn y lle cyntaf yn defnyddio'r ffynonellau rhataf o ariannu cyfalaf sydd ar gael a bydd benthyca digefnogaeth yn cael ei ddefnyddio i ariannu'r rhaglen gyfalaf pan fydd pob opsiwn arall wedi methu; - Bydd y Cyngor yn defnyddio balansau arian parod a chronfeydd wrth gefn y Cyngor ar gyfer benthyca'n fewnol i leihau ei gostau cyllido cyfalaf os yw hyn yn gost effeithiol. Fodd bynnag, bydd terfyn ar faint y gall y Cyngor ddefnyddio benthyca mewnol. Ni fydd y Cyngor yn defnyddio balansau ariannol i fenthycu'n fewnol os bydd hynny'n risg i hylifedd. Ni ddylid benthyca'n fewnol i'r graddau y byddai hynny'n golygu bod llai na £5m ym malansau arian parod y Cyngor; - Wrth fenthycu ar gyfer y tymor hwy, dylid cydymffurfio gyda'r Côt Darbodus sy'n golygu y bydd yn fforddiadwy;
--	--

	• Bydd benthyciadau tymor hir yn cydymffurfio gyda'r Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys a'r dangosyddion darbodus, er enghraifft, bydd benthycia yn cael ei gadw o fewn y terfyn benthycia awdurdodedig; • Ni fydd dyled yn cael eu haildrefnu oni bai y bydd hynny'n gost effeithiol. Byddai hyn yn cael ei wneud er mwyn elwa ar gyfraddau llog is ac i osgoi gorfod talu nifer o fenthyciadau yn ôl ar yr un pryd os byddai hynny'n rhy gostus. Bydd y Cyngor yn cymryd cyngor gan ei ymgynghorwyr Rheoli'r Trysorlys ar fanteision a chostau aildrefnu dyledion; • Bydd y portffolio dyled yn cael ei reoli mewn modd a fydd yn osgoi unrhyw broblemau sylweddol gydag ail-ariannu yn y dyfodol. Yn ddelfrydol, ni ddylai fod angen ad-dalu mwy na £5 miliwn mewn unrhyw un flwyddyn. Wrth ystyried benthycia o'r newydd, rhaid asesu pryd y bydd dyledion y portffolio presennol yn aeddfedu er mwyn osgoi problemau yn y dyfodol; • Cyn cymryd unrhyw fenthyciadau newydd, rhaid gwerthuso'r opsiynau er mwyn penderfynu ar y cyfnod amser mwyaf cost effeithiol a fforddiadwy ar gyfer benthycia. Bydd y gwerthusiad hefyd yn cymryd i ystyriaeth y proffil dyledion presennol ac unrhyw ofynion o ran ail-ariannu. Dylid ystyried y gwahanol fathau o fenthyciadau er mwyn penderfynu pa rai fyddai orau i'r Cyngor. Er enghraifft, ystyried llog a MRP yn erbyn llog a phrif; • Mae Ymgynghorwyr Rheoli Trysorlys y Cyngor yn rhoi rhagamcanion o'r cyfraddau llog i'r cyngor er mwyn cefnogi penderfyniadau rheoli trysorlys ar fuddsoddiadau a benthyciadau. Caiff y rhagamcanion eu cynnwys yn y TMSS bob blwyddyn.
Y gofynion buddsoddi cyfalaf a ragwelir	• Mae'r TMSS blynyddol yn rhoi manylion am y gwariant cyfalaf a'r cyllid gwirioneddol ar gyfer y flwyddyn ariannol ddiwethaf a archwiliwyd. Mae hefyd yn cynnwys rhagolygon ar gyfer y flwyddyn cyn y cyfnod TMSS, blwyddyn y TMSS a'r ddwy flynedd ddilynol. Mae hyn o gymorth i nodi'r anghenion ar gyfer cyllido rhaglen gyfalaf bob blwyddyn; • Mae gofynion y Cyngor ar gyfer benthycia yn y tymor hir wedi'i gysylltu â Gofynion Cyllido Cyfalaf (GCC); • Bydd y Cyngor yn gwerthuso opsiynau er mwyn sicrhau ei fod yn dewis y dulliau mwyaf cost effeithiol o ariannu cyfalaf a bod y ffynonellau rhataf o ariannu cyfalaf yn cael eu defnyddio yn y lle cyntaf.
Y polisi mewn perthynas â therfynau ariannu cyfalaf ar ganlyniadau refeniw	• Mae'r Cyngor wedi'i ymrwymo gan y côd Darbodus a'r angen i sicrhau bod benthyciadau yn fforddiadwy; yn gynaliadwy ac yn ddarbodus; • Ni ddylai dyledion y Cyngor, ac eithrio yn y tymor byr, fod yn uwch na chyfanswm y gofyniad Cyllido Cyfalaf yn y flwyddyn flaenorol ynghyd â'r ddwy flynedd ariannol nesaf; • Mae cysylltiad rhwng y cyllidebau cyfalaf a refeniw. Mae cyllid cyfalaf allanol yn arwain at gostau ariannol sy'n effeithio ar y gyllideb refeniw drwy gostau llog a'r MRP; • Amcangyfrifir y bydd costau ariannu cyfalaf pob blwyddyn sydd i ddod yn cael eu cynnwys ar adeg gosod y gyllideb flynyddol; • Mae costau ariannu cyfalaf yn y tymor hwy hefyd yn cael eu hystyried yn y Strategaeth Tymor Canol ar gyfer y Cyngor sy'n ymwneud â chyfnod o dair blynedd; • Mae Strategaeth Gyfalaf y Cyngor yn argymhell y dylid cyfyngu prosiectau cyfalaf newydd i lefel o gyllido cyfalaf na fydd yn arwain at gostau refeniw ychwanegol. Dywed y strategaeth na ddylid ystyried benthycia heb gymorth ond mewn achos lle gellir gostwng cyllideb y gwasanaeth perthnasol gan swm sy'n uwch na'r MRP a chostau llog. Nid yw hyn yn cynnwys rhaglen Ysgolion y 21ain Ganrif gyda Llywodraeth Cymru oherwydd mae ymrwymiad wedi'i wneud yn barod. Fodd bynnag, byddai

	unrhyw arbedion o'r rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif yn cael eu defnyddio i cyfrannu at gostau ariannu cyfalaf.
--	---

1.6 Rheoli risgiau cyfreithiol a rheoleiddiol

Mae risgiau cyfreithiol a rheoleiddiol yn ymwneud â'r risg y bydd y Cyngor neu drydydd partion sy'n ymdrin â Rheoli Trysorlys ar ran y Cyngor, yn methu â gweithredu yn unol â phwerau cyfreithiol yr Awdurdod neu ofynion rheoleiddiol. Bydd y Cyngor yn sicrhau bod ei holl weithgareddau rheoli trysorlys yn cydymffurfio â'i bwerau statudol a'r gofynion rheoleiddiol. Bydd yn profi ei gydymffurfiaeth petai raid i'r holl bartion y mae'n ymwneud â nhw mewn gweithgareddau o'r fath. Wrth lunio ei *bolisi rheoli credyd a gwrthbarti* dan TMP[1], bydd yn sicrhau bod tystiolaeth ar gael o bwerau, awdurdod a chydymffurfiaeth gwrthbartion mewn unrhyw drafodion y byddant efallai'n eu cyflawni gyda'r sefydliad, yn enwedig o ran dyletswydd gofal a ffioedd a godir. Mae'r sefydliad hwn yn cydnabod y gallai newidiadau deddfwriaethol neu reoleiddiol yn y dyfodol effeithio ar ei weithgareddau rheoli trysorlys ac, i'r graddau y mae'n rhesymol i wneud hynny, bydd yn ceisio lleihau'r risg y bydd hyn yn cael effaith andwyol ar y sefydliad.

Deddfwriaeth sy'n effeithio ar Weithgareddau Rheoli'r Trysorlys	• Deddf Llywodraeth Leol 2003; • Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994; • Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014; • Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) 2003 Rhif 3239 (W 319) a newidiadau a wnaed wedyn gan gynnwys y rhai diweddaraf; • Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygiad) 2016; • Rheoliadau 3362 W337 Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014; • Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygio) 2018 • CIPFA, Côt Rheoli Trysorlys 2017; • CIPFA, Côt Darbodus 2017; • Côt Ymarfer CIPFA ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol 2019/20; • Côt Rheolaeth Ariannol CIPFA, 2019; • Datganiad ar Strategaeth Rheoli Trysorlys Ynys Môn 2020/21; • Rheolau Gweithdrefnau Cyllid Ynys Môn; • Rheolau Gweithdrefn Contract Ynys Môn.
Gweithdrefnau ar gyfer dangos tystiolaeth o bwerau / awdurdod y Cyngor i wrthbartion	• Mae pwerau a dyletswyddau'r Awdurdod wedi cael eu hymgorffori yn y gyfraith. Mae Deddf Llywodraeth Leol 1972 yn ddeddfwriaeth allweddol mewn perthynas â swyddogaethau cynghorau. Mae Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994 yn ddeddfwriaeth bwysig a arweiniodd at greu'r awdurdodau unedol yng Nghymru y mae Cyngor Sir Ynys Môn yn un ohonynt ac mae'n cynnwys y gyfraith ar gyfer trosglwyddo swyddogaethau o'r hen awdurdodau; • Mae Adran 3.5.3.5 o gyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu awdurdod dirprwyedig y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151. Mae 3.5.3.5.3 yn cydnabod mai deilydd y swydd hon fydd swyddog cyllid cyfrifol y Cyngor o dan Adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Caiff cyfrifoldeb y Swyddog Adran 151 am Fuddsoddi a Chynllunio Cyfalaf ei nodi yn 3.5.3.5.8. Yn ogystal, mae 3.5.3.5.17 yn amlinellu cyfrifoldeb y Swyddog Adran 151 i reoli trefniadau benthyca a bancio'r Awdurdod;

	• Mae 4.3 yn y cyfansoddiad, sef y rheolau gweithdrefn ar gyfer cyllidebu a'r fframwaith polisi yn amlinellu'r cyfrifoldebau yn y Cyngor mewn perthynas â Cyllidebu a Pholisi; • Mae 4.8 yn y cyfansoddiad yn amlinellu rheolau gweithdrefn ariannol yr Awdurdod; • Mae 4.9 yn y cyfansoddiad yn nodi'r rheolau gweithdrefn contract y mae'r Cyngor yn ymrwymo iddynt; Gellir rhannu'r rhain i gyd gyda gwrthbartion ac maent ar gael hefyd ar wefan y Cyngor.
Gwybodaeth sydd ei hangen gan wrthbartion mewn perthynas â'u pwerau / awdurdod	• Ni fydd y Cyngor ond yn gwneud buddsoddiadau / adneuron mewn sefydliadau sydd wedi cael eu harchwilio'n annibynnol nifer o ffynonellau. Rhaid i'r graddau hyn fod yn uwch na'r statws credyd sylfaenol a nodir yn y TMSS. Mae Ymgynghorwyr Rheoli Trysorlys y Cyngor yn darparu gwybodaeth yn rheolaidd i gynorthwyo'r Awdurdod i fonitro'r rhain; • Bydd benthyca i sefydliadau trydydd parti yn eithriad ac ni fydd yn cael ei wneud ond i sefydliadau sydd wedi cael gwerthusiad ariannol trylwyr;
Datganiad ar risgiau gwleidyddol y Cyngor a rheoli'r risgiau hyn	• Mae deddfwriaeth yn ei lle i reoleiddio unrhyw risgiau gwleidyddol mewnol. Mae Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn deddfu ar ymddygiad Aelodau a swyddogion; • Mae cyfansoddiad y Cyngor a chynlluniau dirprwyo o gymorth i leihau risgiau gwleidyddol; • Mae'r ffaith bod y Cyngor yn mabwysiadu bob TMSS blynyddol a Chôd Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys yn lleihau'r risg ymhellach; • Mae'r codau ymddygiad i Aelodau a'r swyddogion hefyd yn darparu fframwaith sy'n lleihau'r risg; • Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol y sefydliad ac yn benodol, cydymffurfiaeth gyda TMP12 i liniaru risg; • Mae risgiau gwleidyddol allanol yn cael eu lliniaru drwy gael TMSS ac Arferion Rheoli Trysorlys (TMPs) cadarn. Bydd diweddariadau dyddiol gan Ymgynghorydd Rheoli Trysorlys y Cyngor yn cefnogi'r camau gweithredu sydd eu hangen i liniaru risgiau.

1.7 Twyll, Camgymeriadau a Llygredd a Threfniadau Rheoli Wrth Gefn

Bydd y Cyngor yn sicrhau ei fod wedi nodi'r amgylchiadau a allai ei adael yn agored i'r risg o golled trwy dwyll, camgymeriad, llygredd neu ddigwyddiadau eraill yn ei drafodion rheolaeth trysorlys. Yn unol â hynny, bydd yn defnyddio systemau a gweithdrefnau addas, a bydd yn cynnal trefniadau rheoli wrth gefn effeithiol i'r dibenion hyn.

Systemau a gweithdrefnau i leihau'r risg o golled trwy dwyll a llygredd	• Mae yna sawl lefel o wahaniad dyletswyddau ac fe'u hamlinellir yn TMP5 isod. Mae'r tîm Rheoli'r Trysorlys yn monitro llif arian ac yn argymhell trosglwyddiadau. Caiff y trefniadau buddsoddi / adneuo cychwynnol eu cwblhau gan y tîm Rheoli'r Trysorlys chymeradwyaeth y swyddog S151 neu ei ddirprwyon. Nid yw'r tîm Rheoli'r Trysorlys yn ymwneud o gwbl â phrosesu trafodion Rheoli Trysorlys; • Caiff yr holl drafodion rheoli trysorlys eu prosesu drwy CHAPS gan ddefnyddio system fancio ar-lein y NatWest. Mae hon yn system ddiogel sydd, yn ogystal â chyfrineiriau, yn gofyn am ddefnyddio darllenwyr cerdyn i awdurdodi trafodion. Gwahenir dyletswyddau fel nad oes gan unrhyw aelod o'r tîm sydd â chyfrifoldeb uniongyrchol am Reoli Trysorlys fynediad i brosesu taliadau / trosglwyddiadau. Nid yw'r swyddogion yn y tîm technegol sy'n prosesu'r taliadau / trosglwyddiadau yn ymwneud ag awdurdodi taliadau / trosglwyddiadau; • Mae system Bankline NatWest wedi cael ei sefydlu i sicrhau gwahaniad dyletswyddau ac mae'n caniatáu mynediad at y lefel briodol, er enghraifft, hawliau 'view only' sydd gan y tîm Rheoli Trysorlys i Bankline; • Caiff mandadau banc eu sefydlu gyda'r banciau y mae gan y Cyngor adneuo'n ynddynt, yn unol â'r rhestr awdurdodedig o swyddogion awdurdodi. Mae hyn yn cynorthwyo gyda gwahanu dyletswyddau hefyd ac yn helpu i gadw adneuo'n y Cyngor yn fwy diogel; • Mae gan y Cyngor restr o swyddogion penodedig sydd â'r awdurdod i ddelio gyda benthyciadau a thrafodion. Caiff y broceriaid a'r gwrthbartion y mae'r Cyngor yn delio'n uniongyrchol â nhw, gopi o'r swyddogion a enwir; • Caiff cysoniadau rheoli trysorlys eu cwblhau bob mis fel rhan o'r broses rheoli ansawdd; • Mae tîm rheoli'r trysorlys yn defnyddio meddalwedd arbenigol ar gyfer rheoli trysorlys, sef Logotech, i gefnogi'r gwaith o fonitro gweithgareddau rheoli trysorlys; • Bydd archwilio mewnol yn cynnal archwiliadau rheolaidd o'r swyddogaeth Rheoli Trysorlys.
Cynllunio ar gyfer argyfwng a digwyddiadau annisgwyl	• Mae copïau caled ar gael o'r holl benderfyniadau a gweithgareddau rheoli trysorlys; • Mae'r holl systemau TG gan gynnwys y systemau Rheoli Trysorlys yn cael eu cefnogi gan y swyddogaeth TGCh a gellir eu hadfer; • Mae gan bob gwasanaeth / swyddogaeth yn y Cyngor gynllun Parhad Busnes; • Petai system Bankline NatWest yn methu, gellir cael y balansau o gangen y NatWest yn Llangefni. Mae'r rhan fwyaf o drafodion rheoli trysorlys yn mynd i gyfeiriad bancio ar-lein. Os nad yw cyfleuster bancio ar-lein gwrthbarti ar gael, byddid yn cysylltu gyda'r rheolwr perthynas i gael gwybodaeth am eu gweithdrefnau amgen. Mae hyn yn golygu y byddai'r banc yn cysylltu gyda llofnodwr awdurdodedig ar gyfer cymeradwyaeth. Os na fydd rhyngrwyd y Cyngor ar gael, gellir defnyddio ffynhonnell rhyngrwyd fel rhan o'r rhaglen gweithio'n gallach.

Manylion Yswiriant	Mae'r Cyngor yn cymryd Yswiriant Fidelity Guarantee er mwyn amddiffyn ei hun yn erbyn unrhyw weithgaredd twyllodrus o fewn y gweithgareddau Rheoli Trysorlys. Mae'n gwarantu swm o £ 10m petai unrhyw un o'r swyddogion enwebedig sy'n ymwneud yn uniongyrchol â rheoli trysorlys yn achosi colled i'r Awdurdod ac £1 miliwn ar gyfer unrhyw weithiwr arall.
---------------------------	--

1.8 Rheoli Risg y Farchnad

Bydd y Cyngor yn ceisio sicrhau na fydd ei bolisiâu a'i amcanion rheoli trysorlys yn cael eu peryglu gan unrhyw amrywiadau anffafriol yn y farchnad o ran gwerth y prif symiau y mae'n eu buddsoddi, a bydd felly'n ceisio ei amddiffyn ei hun rhag effeithiau amrywiadau o'r fath.

Y gweithdrefnau a'r trothwyon a gymeradwywyd ar gyfer rheoli risg i fuddsoddiadau y gall eu cyfalaf amrywio	Nid yw'r Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys (TMSS) yn caniatáu buddsoddiadau risg uchel sy'n debygol o amrywio. Ni fedrir ond buddsoddi yn unol â'r meini prawf a nodir yn y TMSS a gymeradwywyd gan y Cyngor. Lle mae'r Cyngor yn buddsoddi neu'n benthyca dros o farchnadoedd ariannol, rhaid iddo fenthyca o gronfeydd gradd AAA sy'n cael eu harallgyfeirio dros nifer o fuddsoddiadau sydd yn lleihau y perygl o risg ac amrywiadau cyfalaf.
--	--

TMP2 – Rheoli Perfformiad

Mae'r Awdurdod yn ymrwymo i geisio sicrhau gwerth am arian yn ei weithgareddau rheoli trysorlys ac i ddefnyddio methodoleg perfformiad i gefnogi'r nod hwnnw. Rhaid i werth am arian fod yn rhan o'r fframwaith a nodir yn y TMSS. Yn unol â hynny, bydd y swyddogaeth rheoli trysorlys yn cael ei dadansoddi'n barhaus o ran y gwerth y mae'n ei ychwanegu i gefnogi'r amcanion busnes neu wasanaeth a nodwyd gan y sefydliad. Ymchwilir yn rheolaidd i ddulliau amgen o ddarparu'r gwasanaeth, o argaeledd grantiau neu fathau eraill o anogaeth ariannol a'r sgôp ar gyfer gwelliannau posibl eraill.

Methodoleg i werthuso effaith penderfyniadau rheoli trysorlys	• Amcanion craidd y TMSS yw y bydd y gweithgareddau rheoli trysorlys yn rhoi blaenoriaeth i ddiogelwch, hylifedd ac enillion yn y drefn honno. Felly, nid yw'r swyddogaeth yn cael ei barnu ar yr enillion yn unig. Caiff penderfyniadau rheoli trysorlys eu gwerthuso yn erbyn ei amcanion craidd; • Mae'r adroddiadau canol blwyddyn ac alldro ar Reoli Trysorlys yn galluogi craffu ar berfformiad o ran amcanion allweddol y gweithgareddau Rheoli Trysorlys; • Caiff enillion a gweithgareddau Rheoli Trysorlys eu monitro hefyd bob chwarter yn y Cardiau Sgorio Corfforaethol.
Methodoleg ar gyfer profi gwerth am arian wrth reoli trysorlys	• Mae'r swyddogaeth rheoli trysorlys yn cael ei darparu'n fewnol ar hyn o bryd. Gellid profi'r farchnad ar unrhyw adeg drwy gwerthwchigymru; • Caiff y gwasanaeth Ymgynghori arbenigol ar Reoli Trysorlys ei hysbysebu ar gwerthwchigymru ar ddiwedd pob cyfnod contract. Roedd y contract presennol yn ganlyniad proses dendro y llynedd drwy gwerthwchigymru. Capita Asset Services gyflwynodd y tendr llwyddiannus ac mae'r contract ar gyfer y cyfnod o 1 Ebrill 2016 hyd 31 Mawrth 2019 gydag opsiwn i ymestyn am hyd at ddwy flynedd; • Gwahoddir tendrau am y gwasanaethau bancio bob pum mlynedd drwy gwerthwchigymru. NatWest sydd â'r contract ar hyd o bryd a hynny ers 3 Chwefror, 2016; • Ceir rhestr gymeradwy o wasanaethau broceriaeth ariannol a gofynnir am gyngor gan 3 brocer wrth lunio opsiynau ar gyfer buddsoddiadau rheolaeth trysorlys; • Nid yw'r Cyngor yn defnyddio gwasanaethau rheoli arian / cronfeydd fel rhan o'i weithgareddau rheoli trysorlys. Fodd bynnag, mae rheolwyr y gronfa yn cael eu defnyddio ar gyfer nifer o ymddiriedolaethau elusennol y mae'r Cyngor yn ymddiriedolwr ar eu cyfer.

TMP3 – Gwneud penderfyniadau a dadansoddiadau

Bydd y Cyngor yn cadw cofnodion llawn o'i benderfyniadau rheoli trysorlys a'r prosesau ac arferion a ddefnyddiwyd wrth wneud y penderfyniadau hynny. Bydd y Cyngor yn dysgu o'i brofiadau a'i benderfyniadau yn y gorffennol a bydd yn adeiladu ar ei lwyddiannau ac yn cymryd camau i osgoi unrhyw faterion negyddol a allai godi. Bydd y Cyngor yn cofnodi penderfyniadau fel y gall yr Awdurdod ddangos bod camau rhesymol yn cael eu cymryd i sicrhau bod yr holl faterion sy'n berthnasol i'r penderfyniadau hynny wedi cael eu cymryd i ystyriaeth ar y pryd.

Pwerau dirprwyedig a chadw cofnodion	• Bydd y Cyngor Llawn yn cymeradwyo'r Datganiad ar y Strategaeth Rheolaeth Trysorlys (TMSS) wedi iddo gael ei graffu gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant a'i ystyried gan y Pwyllgor Gwaith a rhaid cofnodi'r penderfyniadau hyn yn ffurfiol; • Y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 sydd â'r awdurdod dirprwyedig ar gyfer pob agwedd ar reoli trysorlys. Rhaid i bob penderfyniad gydymffurfio â'r TMSS. Bydd y tîm rheoli trysorlys yn darparu opsiynau ac argymhellion i'r Swyddog Adran 151 eu hystyried pan fydd angen buddsoddiad neu fenthyciad newydd. Bydd hyn yn cael ei gofnodi a'i lofnodi gan y Swyddog Adran 151. Y tîm rheoli trysorlys sydd yn gwneud penderfyniadau dydd i ddydd gyda gwrthbartion presennol, gydag un aelod o'r tîm yn argymhell trafodiad ac aelod arall o'r tîm, sydd â swydd uwch, yn cymeradwyo'r argymhelliad hwnnw.
Gwelliant parhaus	• Bydd y Cyngor yn gwerthuso gweithgareddau rheoli trysorlys a cheisio osgoi unrhyw ganlyniadau negyddol ac adeiladu ar arferion a chanlyniadau da o ran rheoli trysorlys. Gwneir hyn ar sail ymarferol o ddydd i ddydd; • Ar lefel fwy ffurfiol, bydd rheoli trysorlys yn cael ei werthuso drwy'r adroddiadau rheoli trysorlys canol a diwedd blwyddyn a bydd yr adroddiadau hyn yn cael eu craffugan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant a'u hystyried gan y Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor; • Mae perfformiad hanesyddol y dangosyddion darbodus a'r rhagolygon o'u perfformiad yn cael eu cynnwys yn y TMSS blynyddol a gaiff ei craffu gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant, ei ystyried gan y Pwyllgor Gwaith a'i gymeradwyo gan y Cyngor.

Wrth ymgymryd â'i weithgareddau rheolaeth trysorlys, ni fydd y Cyngor ond yn defnyddio'r offerynnau, y dulliau a'r technegau hynny y manylir arnynt isod ac o fewn y terfynau a'r paramedrau a ddiffinnir yn TMP1 Rheoli risg a TMSS y Cyngor. Bydd yr holl offerynnau, dulliau a thechnegau yn canolbwyntio ar y rhai sy'n cynnig y diogelwch a'r hylifedd mwyaf. Bydd y Cyngor yn anelu at sicrhau'r cynhyrchiant mwyaf posibl o fewn y ddwy brif flaenoriaeth hyn. Bydd yr Awdurdod yn ceisio cyngor priodol gan yr ymgynghorwyr rheoli trysorlys arbenigol a gomisiynwyd ganddo a bydd yn ystyried y cyngor hwnnw wrth wneud trefniadau i ddefnyddio cynhyrchion o'r fath er mwyn sicrhau ei fod yn deall yn llawn y cynhyrchion hynny.

Offerynnau, dulliau a thechnegau ariannu cyfalaf a gymeradwywyd	<u>Allanol:</u> • Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb); • Benthyciadau marchnad arian dros dro (hyd at 364 diwrnod); • Benthyciadau marchnad arian tymor hir; • Gorddrafft banc (dim ond mewn amgylchiadau eithriadol ac os mai hwn yw'r opsiwn rhataf ar gyfer angen tymor byr iawn); • Benthyciadau masnachol; • Benthyciadau gan sefydliadau eraill os yw'r telerau ac amodau'n ffafriol. Bydd angen i'r sefydliadau fod wedi eu hawdurdodi i fenthycu a dylent gael eu rheoleiddio; • Prydlesau ariannol; • Prydlesau gweithredol; • Grantiau cyfalaf gan y Llywodraeth a grantiau Ewropeaidd; • Grantiau Cyfalaf gan sefydliadau eraill, er enghraifft, y Loteri Genedlaethol; • PFI / PPP. <u>Mewnol:</u> • Derbyniadau cyfalaf; • Cyfraniadau refeniw; • Defnydd o gronfeydd wrth gefn.
Offerynnau, dulliau a thechnegau a gymeradwywyd ar gyfer buddsoddi	• Mae polisi buddsoddi'r Cyngor yn cymryd i ystyriaeth Ganllawiau Llywodraeth Cymru ar Fuddsoddiadau Llywodraeth Leol ("y Cyfarwyddyd") a Chôd Ymarfer a Nodiadau Canllaw Traws-Sector CIPFA ar Reoli Trysorlys mewn Gwasanaethau Cyhoeddus ("Côd TM CIPFA"). Blaenoriaethau buddsoddi'r Cyngor fydd diogelwch yn gyntaf, hylifedd yn ail ac enillion yn drydydd; • Yn unol â'r canllawiau uchod gan Lywodraeth Cymru a CIPFA, ac er mwyn lleihau'r risg i fuddsoddiadau, mae'r Cyngor yn defnyddio meini prawf o ran yr isafswm credyd derbyniol er mwyn cynhyrchu rhestr o wrthbartïon sy'n hynod deilwng o gredyd ac sydd hefyd yn caniatáu arallgyfeirio sydd yn ei dro, yn osgoi crynhoi risg. Y sgorau allweddol a ddefnyddir i fonitro gwrthbartïon yw'r sgorau Byr Dymor a Hir Dymor; • Yn unol ag arferion blaenorol, nid sgorau yn unig fydd yn cael eu

cymryd i ystyriaeth wrth benderfynu ar ansawdd ac mae'n bwysig asesu a monitro'r sector ariannol yn barhaus ar sail micro a macro a chan gymryd i ystyriaeth yr amgylchiadau economaidd a gwleidyddol y mae sefydliadau yn gweithredu ynddynt. Bydd yr asesiad hefyd yn cymryd i ystyriaeth wybodaeth sy'n adlewyrchu barn y marchnadoedd. I'r perwyl hwn, bydd y Cyngor yn ymgysylltu â'i ymgynghorwyr i gadw golwg ar brisiau'r farchnad megis "credit default swaps" a throshaenu'r wybodaeth honno ar ben y statws credyd;

- Bydd ffynonellau gwybodaeth eraill a ddefnyddir yn cynnwys y wasg ariannol, prisiau cyfranddaliadau ac unrhyw wybodaeth arall sy'n ymwneud â'r sector bancio er mwyn sefydlu'r proses graffu gadarnaf bosib ar addasrwydd gwrthbartïon posib y gellid buddsoddi ynddynt.

Mae'r isod yn fuddsoddiadau a gymeradwywyd yn unol TMSS :-

- Buddsoddiadau mewn banciau a chymdeithasau adeiladu sy'n bodloni'r meini prawf sylfaenol yn atodiad 8 y TMSS (gweler hefyd Tabl 1 uchod);
 - Banciau yn y DU sydd wedi eu gwladoli neu eu gwladoli'n rhannol unol â'r TMSS;
 - Llywodraeth Ganolog y DU;
 - Awdurdodau lleol yn y DU;
- Cronfeydd marchnad arian sydd â statws AAA yn unol â'r TMSS.

Mae'r Cyngor yn ystyried bod rheolaeth a monitro effeithiol o'i weithgareddau rheoli trysorlys yn hanfodol, ar gyfer lleihau'r risg o dwyll neu gamgymeriad, ac ar gyfer mynd ar drywydd y perfformiad gorau posibl. Mae'r gweithgareddau hyn wedi'u strwythuro a'u rheoli mewn modd cwbl integredig a cheir eglurder bob amser mewn perthynas â chyfrifoldebau rheoli trysorlys. Bydd hyn yn seiliedig ar yr egwyddor bod gwahaniad clir rhwng y rhai sy'n gyfrifol am bennu polisiau rheoli trysorlys a'r rhai sy'n gyfrifol am weithredu a rheoli'r polisiau hynny, yn enwedig o safbwynt gweithredu a throsglwyddo arian, cofnodi a gweinyddu penderfyniadau rheoli trysorlys, ac archwilio ac adolygu'r swyddogaeth rheoli trysorlys.

Pan fydd yr Awdurdod, oherwydd diffyg adnoddau neu amgylchiadau eraill, yn bwriadu gwyro oddi wrth yr egwyddorion hyn, bydd y Swyddog Adran 151 yn sicrhau bod y rhesymau yn cael eu hadrodd yn gywir yn unol â Gofynion Adroddiad TMP6 a'r trefniadau rheoli gwybodaeth, a bydd y goblygiadau yn cael eu hystyried a'u gwerthuso'n iawn. Bydd y Swyddog Adran 151 yn sicrhau bod datganiadau ysgrifenedig clir o gyfrifoldebau ar gyfer pob swydd sy'n ymwneud â rheoli trysorlys, a'r trefniadau wrth gefn pan fydd staff yn absennol. Bydd y swyddog cyfrifol hefyd bob amser yn sicrhau y bydd y rhai sy'n gysylltiedig â rheoli trysorlys yn dilyn y polisiau a'r gweithdrefnau a bennwyd. Ceir manylion am y trefniadau presennol isod.

Bydd y swyddog cyfrifol yn sicrhau bod yna waith papur cywir ar gyfer yr holl gytundebau a thrafodion ariannol, a bod gweithdrefnau ar gael ar gyfer trosglwyddo arian yn effeithiol. Ceir manylion am y trefniadau presennol yn isod. Mae'r swyddogaethau a ddirprwyir i'r swyddog cyfrifol mewn perthynas â rheoli trysorlys hefyd wedi'u nodi isod. Bydd y swyddog cyfrifol yn cyflawni'r holl gyfrifoldebau yn unol â datganiad polisi, TMP y sefydliad ac, os yw'n aelod o CIPFA, gyda'r *Safon Ymarfer Proffesiynol ar Reoli Trysorlys*.

Cynllun dirprwyo	• Mae'r cyngor llawn yn cymeradwyo'r TMSS ac yn derbyn adroddiad ar yr adolygiad canol blwyddyn a diwedd y flwyddyn ariannol ar berfformiad y swyddogaeth rheolaeth trysorlys; • Mae'r Pwyllgor Gwaith yn ystyried y TMSS, yr adroddiad canol blwyddyn a'r adroddiad diwedd blwyddyn ac yn gwneud argymhellion i'r Cyngor; • Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant yn craffu'r TMSS, yr adroddiadau rheoli trysorlys canol blwyddyn a diwedd blwyddyn a'r TMPs. • Dirprwywyd i'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 yr awdurdod am reoli trysorlys; • Mae'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth / (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 wedi dirprwyo'r dyletswyddau rheoli trysorlys o ddydd i ddydd i'r Rheolwr Cyllid - Corfforaethol, Systemau a Thechnegol ac i'r tîm Rheoli Trysorlys a'r tîm Technegol. Dirprwywyd i'r Uwch Gyfrifwyr Gwasanaeth a swyddogion uwch yr hawl i awdurdodi trafodion rheoli trysorlys.
--------------------------------	---

Egwyddorion ac arferion sy'n ymwneud â gwahanu dyletswyddau	• Ym marn y Cyngor, mae gwahanu dyletswyddau yn allweddol i sicrhau rheolaethau cadarn a lleihau'r risgiau yn ei weithgareddau rheolaeth trysorlys. Mae'r cynllun dirprwyaeth uchod mewn perthynas â rheoli'r trysorlys yn sicrhau bod gwiriadau digonol yn cael eu cynnal a bod dyletswyddau wedi eu gwahanu yn y swyddogaeth rheolaeth trysorlys; • Mae'r balansau yn cael eu gwirio bob bore a'u hasesu yn erbyn incwm y gwyddys ei fod yn ddyledus a thaliadau a wneir gan aelod o dîm rheoli'r trysorlys (TM); • Os disgwylir i'r taliadau fod yn uwch na'r balans yn y cyfrifon gyda'r NatWest, bydd aelod o'r tîm Rheoli Trysorlys yn llenwi ffurflen drosglwyddo yn darparu'r holl fanylion ar gyfer trosglwyddiad i gyfrif cyffredinol NatWest er mwyn cwrdd ag anghenion llif-arian y dydd. Bydd y manylion yn cael eu gwirio gan reolwr llinell y swyddog TM neu Reolwr Cyllid neu swyddog uwch a'u hawdurdodi os ydynt yn gywir. • Yna, caiff y ffurflen drosglwyddo ei phasio i'r tîm Technegol i brosesu'r trosglwyddiad; • Caiff trosglwyddiadau wedyn eu cymeradwyo gan lofnodwyr awdurdodedig nad ydynt yn rhan o'r tîm Corfforaethol, Systemau a Thechnegol ac nad ydynt wedi awdurdodi'r ffurflen drosglwyddo er mwyn sicrhau gwahanu dyletswyddau cyn i'r trosglwyddiad ddigwydd; • Caiff y balansau eu gwirio yn rheolaidd yn ystod y dydd er mwyn sicrhau bod y trosglwyddiadau yn cael eu cwblhau. Os nad yw trosglwyddiad wedi ei gwblhau erbyn 2pm y diwrnod hwnnw, dylai aelod o'r tîm Technegol gysylltu â'r banc o ble y mae'r trosglwyddiad yn cael ei wneud. Bydd hyn yn sicrhau bod y symiau yn cael eu trosglwyddo i'r NatWest erbyn diwedd y diwrnod gwaith. Bydd balansau hefyd yn cael eu hail-wirio tuag at ddiwedd y diwrnod gwaith. Bydd cofnod yn cael ei wneud ar daflen crynhoi llif arian y diwrnod hwnnw gyda balansau'r bore a'r prynhawn yn cael eu gwrth-lofnodi gan reolwr llinell y swyddog TM, Rheolwr Cyllid neu swyddog uwch; • Bydd unrhyw falansau sy'n gost-effeithiol i'r trosglwyddo h.y. mae'r llog ar gyfer cyfnod y buddsoddiad yn uwch na'r costau trosglwyddo (h.y. y ffioedd CHAPS) yn cael eu trosglwyddo i gwrthbarti yn unol â'r rhestr gymeradwy o wrthbartion a'r TMSS. Bydd y rhain ar y cyfraddau llog gorau posib o fewn y paramedrau, sef eu bod yn hynod ddiogel a bod modd cael atynt. Bydd yr un drefn â'r un a ddilynir wrth drosglwyddo i'r NatWest yn cael ei dilyn gyda phob un o'r pedwar cam o wahanu dyletswyddau.
---	---

Siart Trefniadaeth Rheoli'r Trysorlys	<pre> graph TD A[Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151] --> B[Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg] B --> C[Rheolwr Cyllid – Corfforaethol, Systemau a Thechnegol] B --> D[Rheolwyr Cyllid y Gwasanaethau ac Uwch Gyfrifwyr – llofnodwyr awdurdodedig] C --> E["Tîm Cyfalaf, Rheoli Trysorlys ac Ymddiriedolaethau: 1 Uwch Gyfrifydd 1 Cynorthwy-ydd Cyfrifeg Mae'r tîm yn monitro llif arian; yn ymchwilio i opsiynau rheoli trysorlys; yn ymgynghori gyda broceriaid; cyllido cyfalaf a chyfrifo"] C --> F["Tîm Technegol – mae'r tîm yn prosesu trafodion rheoli trysorlys o fewn y llinell fancio (Bankline) a gwrthbartion eraill"] </pre>
Datganiad o ddyletswyddau / cyfrifoldebau pob swydd trysorlys	Dirprwywyd i'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 drwy'r cyfansoddiad, y pwerau ar gyfer rheoli'r swyddogaeth Rheoli Trysorlys fel a ganlyn: • argymhell cymalau, polisïau / arferion rheoli trysorlys ar gyfer eu cymeradwyo, gan adolygu'r rhain yn rheolaidd, a monitro cydymffurfiaeth; • cyflwyno adroddiadau'n rheolaidd ar bolisïau rheoli trysorlys; • cyflwyno cyllidebau ac amrywiadau i'r cyllidebau; • derbyn ac adolygu adroddiadau ar wybodaeth reoli; • adolygu perfformiad y swyddogaeth rheolaeth trysorlys; • sicrhau bod digon o adnoddau a sgiliau rheoli trysorlys, a bod cyfrifoldebau wedi eu gwahanu'n effeithiol o fewn y swyddogaeth rheolaeth trysorlys; • sicrhau bod digon o adnoddau archwilio mewnol a chysylltu gyda'r archwilwyr allanol; ac • argymhell penodi darparwyr gwasanaeth allanol. • Mae'r cyfrifoldeb am weithredu a gweinyddu ei benderfyniadau Trysorlys, gan gynnwys penderfyniadau ar fenthycu, buddsoddi ac ariannu, wedi eu dirprwyo i'r Swyddog Adran 151, a fydd yn gweithredu yn unol â datganiadau polisi a TMP y Cyngor;

	- Rheolwr y Gwasanaethau Cyfrifeg fydd yn dirprwyo ar gyfer y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog S151 mewn perthynas â'r dyletswyddau uchod; - Y Rheolwr Cyllid - Corfforaethol, Systemau a Thechnegol fydd yn gyfrifol am reoli'r swyddogaeth rheoli trysorlys o ddydd i ddydd; - Y tîm Cyfalaf, Rheoli Trysorlys ac Ymddiriedolaethau fydd yn gyfrifol am weithrediad y swyddogaeth Rheoli Trysorlys. Mae hyn yn cynnwys rhagamcan llif arian yn y dyfodol; monitro llif arian yn ddyddiol; ymchwilio i wahanol opsiynau ar gyfer buddsoddiadau ac os bydd angen unrhyw fenthyciadau newydd, cwblhau'r ceisiadau trosglwyddo rheoli trysorlys a awdurdodwyd yn unol â'r pwerau a ddirprwywyd i'r tîm. Y tîm hwn hefyd fydd yn cynhyrchu'r TMSS, y TMPs a'r adroddiadau rheolaeth trysorlys; - Bydd y Tîm Technegol yn prosesu unrhyw drafodion rheoli trysorlys o fewn y systemau bancio. Bydd y tîm technegol yn gwirio'r wybodaeth ddwywaith cyn cwblhau'r trafodion; - Bydd y Rheolwyr Cyllid Gwasanaethau ac Uwch Gyfrifwyr yn awdurdodi trafodion rheoli trysorlys ar sail y dystiolaeth ddogfennol bod y trafodion yn briodol.
Trefniadau wrth gefn ar gyfer Absenoldeb	Bydd y Rheolwr Cyllid - Corfforaethol, Systemau a Thechnegol a'r Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg yn darparu gwasanaeth wrth gefn petai'r ddau aelod o'r tîm rheoli trysorlys yn digwydd bod yn absennol.
Trothwyon Delio	£5m fesul trafodiad ('deal').
Rhestr Froceriaid Cymeradwy	- Partneriaid BGC; - Tullet Prebon; - Tradition UK.
Polisi ar Wasanaethau Broceriaid	- Bydd y Cyngor yn defnyddio'r broceriaid a enwir uchod i ymchwilio i opsiynau rheoli trysorlys a'r camau gweithredu angenrheidiol. Bydd y Swyddog Adran 151 neu'r Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg yn awdurdodi'r cais am drafodiad ('deal'). Bydd y Cyngor yn gofyn am wybodaeth gan ddau o'r broceriaid a enwir uchod ar gyfer unrhyw drafodiad rheoli trysorlys posibl. Bydd y tîm yn ceisio taenu'r busnes rhyngddynt er mwyn sicrhau gwerth am arian a chynnal cysylltiadau busnes. - Caiff y cyngor wneud trafodion uniongyrchol mewn perthynas â buddsoddi neu fenthycia i/gan awdurdodau lleol eraill neu gronfeydd pensiwn awdurdod lleol.
Polisi ar recordio sgysiau	Caiff sgysiau gyda broceriaid eu recordio gan y sefydliadau broceriaeth.

Arferion cyflawni busnes yn uniongyrchol	• Bydd y tîm rheoli trysorlys yn ymchwilio i'r opsiynau ar gyfer cyflawni busnes a bydd argymhellion ar gyfer trafodion newydd yn cael eu gwneud i'r Swyddog A151 neu ei ddirprwy; • Bydd aelodau'r tîm rheoli'r trysorlys yn cadarnhau'r trafodyn a ddewiswyd gyda'r brocer unwaith y bydd y Swyddog Adran 151 wedi cytuno iddo; • Bydd ffurflen gais rheoli trysorlys yn cael ei chwblhau gyda gwybodaeth i'w chefnogi gan y tîm rheolaeth trysorlys; • Bydd aelod o'r tîm technegol yn rhoi'r trafodiad i mewn i Bankline a bydd yn gwirio'r manylion ac yn sicrhau bod y swyddog A151 wedi cymeradwyo'r trafodiad; • Bydd y taliad ar-lein yn cael ei awdurdodi gan ddau lofnodwr awdurdodedig ar ôl gwirio'r manylion a bod y Swyddog A151 wedi ei gymeradwyo; • Caiff y taliad ar-lein ei brosesu gan CHAPS unwaith y bydd wedi'i awdurdodi; • Rhoddir cadarnhad ysgrifenedig i'r gwrthbarti; • Ceir cadarnhad ysgrifenedig o'r cytundeb gan y brocer a / neu'r gwrthbarti a chaiff ei wirio'n ofalus a'i lofnodi gan Reolwr Cyllid neu swyddog uwch; • Bydd unrhyw wahaniaethau rhwng y cadarnhad a gafwyd gan y brocer a'r trafodyn a negodwyd yn cael eu hymchwilio a'u cywiro ar unwaith; • Caiff y cytundeb ei gofnodi yn y llif arian dyddiol a'r cofnod o fuddsoddiadau / benthyciadau fel sy'n berthnasol;
Gofynion o ran dogfennaeth	• Ar gyfer pob cytundeb a wnaed, dylid cadw cofnod yn rhoi manylion am swm, y cyfnod, y gwrthbarti, y gyfradd llog cofnod, dyddiad delio, dyddiad(au) taliadau, brocer. Buddsoddiadau • tocyn trafodiad yn awdurdodi'r buddsoddiad; • cadarnhad gan y brocer; • cadarnhad gan y gwrthbarti; • Dogfen trosglwyddo taliad Chaps. Benthyciadau: • tocyn trafodiad gyda llofnod yn cytuno i'r benthyciad; • cadarnhad gan y brocer; • cadarnhad gan PWLB / gwrthbartion marchnad; • dogfen trosglwyddo taliadau CHAPS ar gyfer ad-dalu'r benthyciad.

TMP6 – Gofynion adrodd a threfniadau gwybodaeth reoli

Bydd y Cyngor yn sicrhau bod adroddiadau rheolaidd yn cael eu paratoi a'u hystyried ynglŷn â gweithredu ei bolisiâu rheoli trysorlys. Bydd y rhain yn ystyried effeithiau penderfyniadau a wnaed a thrafodion a wnaed yn unol â'r polisiâu hynny; goblygiadau unrhyw newidiadau, yn enwedig rhai cyllidebol, sy'n deillio o ffactorau rheoleiddiol, economaidd, marchnad neu ffactorau eraill sy'n effeithio ar ei weithgareddau rheoli trysorlys; ac ar berfformiad y swyddogaeth rheoli trysorlys.

O leiaf:

Bydd y Cyngor yn derbyn:-

- Datganiad blynyddol ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys yn adrodd ar y strategaeth a'r cynlluniau ar gyfer y flwyddyn i ddod;
- adolygiad canol blwyddyn;
- adroddiad blynyddol ar berfformiad y swyddogaeth rheoli trysorlys, effeithiau'r penderfyniadau a wnaed a'r trafodion a wnaed yn y flwyddyn ddiwethaf, ac ar unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfiaeth â'r datganiad ar bolisi rheoli trysorlys a TMPs y sefydliad.

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant yn gyfrifol am graffu gweithgareddau a dangosyddion rheoli trysorlys. Manylir ar y trefniadau presennol a diwyg yr adroddiadau hyn isod:-

Cynnwys ac amllder yr adroddiadau a gyflwynir i'r bwrdd pwyllgor	• Bydd pob un o'r adroddiadau uchod yn mynd yn y lle cyntaf i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant ar gyfer eu craffu. Byddant wedyn yn mynd i'r Pwyllgor Gwaith gydag unrhyw gyngor gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant. Bydd y Pwyllgor Gwaith yn gwneud argymhellion a'r adroddiadau wedyn yn mynd gerbron y Cyngor i'w cymeradwyo.
---	---

Bydd y swyddog cyfrifol yn paratoi cyllideb flynyddol ar gyfer rheoli trysorlys ac yn ei diwygio o bryd i'w gilydd os bydd angen hynny a bydd y Cyngor yn cymeradwyo'r camau gweithredu hyn. Bydd y materion a gaiff eu hymgorffori yn y gyllideb yn cynnwys, fel gofyniad sylfaenol, y rhai hynny sy'n ofynnol trwy statud neu reoliad, ynghyd â gwybodaeth a fydd yn dangos cydymffurfiaid â rheoliad TMP1, Rheoli Risg, TMP2 Mesur Perfformiad a TMP4 Offerynnau, Dulliau a Thechnegau a Gymeradwywyd. Bydd y swyddog cyfrifol yn rheoli'r gyllideb hon yn effeithiol a bydd yn adrodd ar, ac yn argymhell, unrhyw newidiadau y mae angen eu gwneud yn unol TMP6 Gofynion Adrodd a threfniadau gwybodaeth reoli.

Bydd y Cyngor yn rhoi cyfrif am ei weithgareddau rheoli trysorlys; am y penderfyniadau a wnaed a'r trafodion ariannol a weithredwyd a hynny'n unol ag arferion cyfrifyddu priodol; safonau, gofynion statudol a rheoleiddiol sydd mewn grym am y pryd.

Gofynion statudol / rheoleiddiol	Bydd y Cyngor yn cydymffurfio â'r holl ofynion statudol a rheoleiddiol sy'n ymwneud â Rheoli'r Trysorlys (gweler 1.6 uchod). Mae Côt Rheoli Trysorlys CIPFA 2017 a CIPFA a Chôt Darbodus 2017 yn ymgorffori'r gofynion cyfreithiol hyn ac yn eu atodi gyda chanllawiau ymarferol. Felly, mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'r côd, a bydd yn rheoli ei swyddogaeth rheoli trysorlys yn unol â chodau CIPFA.
Arferion safonau cyfrifyddu a	- Fel y nodir uchod, bydd y Cyngor yn cydymffurfio â chodau canlynol CIPFA i sicrhau arferion cyfrifyddu priodol a chydymffurfiaeth â safonau mewn perthynas â'i swyddogaeth rheoli trysorlys:- - Côt Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys 2017 ac arweiniad cysylltiedig; - Côt Darbodus CIPFA 2017; - CIPFA SerCOP; - Côt Ymarfer CIPFA ar gyfer Cadw Cyfrifon mewn Awdurdodau Lleol a chanllawiau cysylltiedig i ymarferwyr.

Rhestr o'r wybodaeth y bydd archwilwyr allanol yn gofyn amdani	• Bydd adroddiad ar y trafodion, asedau a rhwymedigaethau Rheoli Trysorlys yn cael ei gynnwys yn Natganiad Cyfrifon blynyddol y Cyngor sy'n destun archwiliad allanol; • Bydd y Cyngor yn caniatáu mynediad at yr holl wybodaeth rheoli trysorlys y mae'r tîm archwilio ei hangen i wirio bod y cyfrifon yn adlewyrchiad cywir a theg o faterion ariannol y cyngor gan gynnwys gweithgareddau rheoli trysorlys; • Mae yna nifer o nodiadau penodol mewn perthynas â rheoli trysorlys. Bydd papurau gwaith cadarn, tystiolaeth o'r ffynonellau a thrafodion a balansau'r system ariannol mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol yn cael eu cynnwys gyda'r nodiadau hyn; • Dyma enghreifftiau o'r mathau o wybodaeth rheoli trysorlys y bydd eu hangen ar gyfer yr archwiliad:- • Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys; • Adroddiad rheoli trysorlys blynyddol a chanol; • Arferion Rheoli Trysorlys; • Benthyciadau newydd a gymerwyd yn ystod y flwyddyn, dogfennaeth mewn perthynas â'r ffynhonnell; • Rhestr lawn o'r benthyciadau y mae angen eu talu'n ôl a'r dyddiadau y maent yn aeddfedu; • Benthyciadau a ailstrwythurwyd yn ystod y flwyddyn gan gynnwys premiymau a gostyngiadau; • Cydymffurfiaeth â gofynion cyfrifyddu; • Amorteiddio enillion neu golledion ar ail-brynu benthyciadau; • Dadansoddiad o fenthycia rhwng y tymor byr a'r tymor hir; • Costau ariannu dyledion a chyllido gan gynnwys cyfrifiadau a chlandriadau; • Cyfrifiadau MRP a dadansoddiad o'r symudiad yn y CFR; • Sefyllfa o ran gorddrafft banc (os oes un); • Costau'n ymwneud â broceriaeth, comisiynau a thrafodion; • Trafodion buddsoddi yn ystod y flwyddyn gan gynnwys unrhyw gostau trafodion; • Balansau arian parod a banc ar ddiwedd y flwyddyn; • Buddsoddiadau tymor byr a thymor hir ar ddiwedd y flwyddyn gan gynnwys dogfennau am y ffynhonnell; • Cyfrifo llog a llog sydd wedi cronni; • Llog gwirioneddol a dderbyniwyd; • Adroddiad Gwerth Teg Capita; • Tystiolaeth o deitl i fuddsoddiadau; • Cysoni'r symudiad mewn arian parod i'r symudiad yn y ddyled net; • Arian sy'n llifo i mewn ac allan; • Cynnydd / gostyngiad net yn y benthyciadau tymor byr, adneuon tymor-byr a ffynonellau hylifol eraill.
Archwilio mewnol	• Mae archwilio mewnol yn adolygu systemau rheoli trysorlys ac yn rhoi profion arnynt yn rheolaidd. Bydd unrhyw gais am wybodaeth gan yr archwilwyr mewnol yn cael ei ddarparu cyn gynted ag sy'n bosibl ac o fewn 3 diwrnod gwaith fan bellaf.

Oni bai bod gofynion statudol neu reoleiddiol yn mynnu fel arall, y Swyddog A151 fydd yn rheoli'r holl arian sydd yn nwylo'r sefydliad hwn, a bydd yn cael ei agregu i bwrpas rheoli llif arian a buddsoddiadau. Bydd rhagamcanion o'r llif arian yn cael eu paratoi'n rheolaidd ac yn brydlon, a bydd y swyddog cyfrifol yn sicrhau bod y rhain yn ddigonol i ddibenion monitro cydymffurfiad â TMP1[1] *rheoli risg hylifedd*. Caiff y trefniadau presennol ar gyfer paratoi rhagamcanion llif arian, a'u ffurf, eu nodi yn yr atodlen i'r ddogfen hon.

Trefniadau ar gyfer paratoi / cyflwyno datganiadau llif arian	• Caiff rhagolwg manwl o'r llif arian blynyddol ei baratoi ar gyfer pob blwyddyn ariannol yn dilyn cymeradwyo'r gyllideb; • Bydd hyn yn cymryd i ystyriaeth y gyllideb a bydd yn edrych ar wybodaeth hanesyddol; • Bydd y rhagolygon o'r llif arian yn rhoi syniad am yr arian a fydd yn llifo i mewn ac allan bob mis a chaiff ei adolygu'n rheolaidd bob mis; • Yn ogystal, cedwir cofnod o symudiadau a balansau'r llif arian a chaiff ei ddiweddarau bob bore a phrynhawn. Caiff ei lofnodi naill ai gan yr Uwch Gyfrifydd ar gyfer Cyfalaf, Rheoli Trysorlys neu gan reolwr llinell neu Reolwr Cyllid, Uwch Gyfrifydd neu uwch nad yw'n yn rhan o'r broses o awdurdodi unrhyw drafodion rheolaeth trysorlys y diwrnod hwnnw os mai'r Uwch Gyfrifydd ei hun wnaeth eu cwblhau; • Mae'r rhagolygon llif arian a'r cofnod dyddiol o'r llif arian o gymorth i wneud penderfyniadau a nodi unrhyw brinder neu ormodedd o arian parod; • Caiff trafodion a balansau rheoli trysorlys eu cofnodi ar feddalwedd Logotech rheoli trysorlys y Cyngor i bwrpas monitro a rheoli gwybodaeth.
Cynnwys ac amllder rheoli llif arian	• Caiff llif arian ei fonitro yn y bore a'r prynhawn a chaiff y rhagolygon mewn perthynas â'r llif arian blynyddol eu hadolygu'n rheolaidd; • Dyma'r wybodaeth sydd ei hangen mewn perthynas â llif arian:- • Arian y gwyddys ei fod yn dod i mewn yn rheolaidd: RSG, derbyniadau TAC, derbyniadau'r Dreth Gyngor; • Amcangyfrif o'r arian a ddaw i mewn: grantiau, incwm amrywiol (ffioedd a thaliadau ac ati); derbyniadau cyfalaf; • Amcangyfrif o'r arian sy'n cael ei dalu allan: cyflogau, pensiynau, ac ati; budd-daliadau tai; credydwy'r ac ati.
Rhestru ffynonellau gwybodaeth	• Mae systemau ar waith i sicrhau bod y tîm rheoli trysorlys yn cael eu hysbysu ynghylch llif arian sylweddol. Mae cyfrif e-bost penodol ar gyfer Rheoli Trysorlys y mae credydwy'r, y gyflogres ac ati yn anfon manylion iddo am symiau sydd i'w talu allan; • Bydd credydwy'r yn rhoi gwybod i'r tîm am swm taliadau pob credydwr ac mae hynny'n rhoi 2 ddiwrnod i sicrhau balans yr arian parod yn ddigonol; • Mae'r gyflogres yn cadarnhau'r symiau 2 ddiwrnod cyn talu cyflogau; • Mae'r gwasanaethau cyfreithiol ac eiddo yn hysbysu'r tîm am unrhyw dderbyniadau cyfalaf disgwylidig; • Mae'r rheolwr grantiau yn hysbysu'r tîm Rheoli Trysorlys am y grantiau a ddisgwylir a hynny fel arfer unwaith y bydd y ffurflenni hawliau grantiau wedi cael eu cwblhau; • Mae'r tîm yn edrych ar yr incwm amrywiol cyfartalog yn y gorffennol i amcangyfrif hyn.

Gweithdrefnau Datganiadau Banc	• Mae datganiadau banc papur yn cael eu hanfon bob mis gan NatWest a'r gwrthbartïon y mae gennym adneuon ynddynt; • Yn ogystal, mae mynediad amser gwirioneddol ar gael drwy Bankline neu gyfleusterau bancio ar-lein y gwrthbartïon.
Amserlenni ar gyfer talu a chytuno telerau masnachu gyda chredydwy	• Mae'r Cyngor yn talu credydwy ar y rhediad credydwyr nesaf wedi i'r anfonebau gael eu hawdurdodi. Mae hyn yn debygol o ddigwydd cyn i'r telerau masnachu ddod i ben. Gwneir hyn er mwyn cefnogi'r economi leol a busnesau bach. Fodd bynnag, os oedd anawsterau o ran llif arian, byddai'r Cyngor yn ail-ystyried ac yn dychwelyd i'r drefn o dalu yn unol â'r telerau masnachu sydd, fel arfer, yn 30 diwrnod.
Trefniadau ar gyfer monitro lefelau credydwy / dyledwy	• Mae'r system ariannol Civica yn cynhyrchu adroddiadau rheolaidd er mwyn caniatáu i'r tîm rheoli fonitro lefelau credydwy a dyledwy. Bob chwarter, caiff y ddarpariaeth dyledion drwg ei hadolygu.
Gweithdrefnau ar gyfer bancio arian	• Fel arfer, caiff arian ei drosglwyddo yn electronig; • Lle mae arian parod yn cael ei gasglu yn adeiladau'r awdurdod, er enghraifft, yn y canolfannau hamdden, bydd Securityplus yn ei gasglu ac yn talu'r arian parod a'r sieciau i ganolfan arian / arian parod NatWest; • Bydd arian a delir yn swyddfeydd sirol y Cyngor a'r ysgolion yn cael ei dalu i mewn i'r banc NatWest agosaf ar y cyfle cyntaf yn unol â'r Rheolau Gweithdrefn Ariannol.

TMP9 – Gwyngalchu Arian

Mae'r sefydliad hwn yn effro i'r posibilrwydd y gallai ddod yn destun ymgais i'w gynnwys mewn trafodiad sy'n cynnwys gwyngalchu arian. Yn unol â hynny, bydd yn cynnal gweithdrefnau ar gyfer gwirio a chofnodi pwy yw'r gwrthbartïon ac adrodd ar unrhyw amheuan, a bydd yn sicrhau bod staff sy'n ymwneud â hyn yn cael eu hyfforddi'n briodol. Mae'r trefniadau presennol, gan gynnwys enw'r swyddog y dylid rhoi gwybod iddo/iddi, wedi eu cynnwys isod.

Polisi a gweithdrefnau i leihau'r risg o dwyll, llwgrwobrwyo a gwyngalchu arian	• Bydd y gweithgareddau Rheoli Trysorlys yn dilyn polisïau'r Cyngor isod i leihau'r risg o dwyll, llwgrwobrwyo a gwyngalchu arian; • Polisi Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer atal twyll a llygredd; • Polisi a Gweithdrefnau Atal Gwyngalchu Arian Cyngor Sir Ynys Môn; • Cynllun ymateb i dwyll; • Dylid mynd a pryderon ynglŷn a gwyngalchu arian at y Swyddog Adran 151.
Gweithdrefnau ar gyfer sefydlu pwy yw benthycwyr a'u dilysrwydd	• Ni fydd y Cyngor ond yn ymrwymo i drefniadau benthyca gyda sefydliadau sydd wedi cael eu gwirio gan yr Awdurdod Gwasanaethau Ariannol www.fsa.gov.uk a gyda chyngor gan ein Hymgynghorwyr Rheoli Trysorlys arbenigol.
Methodoleg ar gyfer nodi ffynonellau adneuan	• Bydd yr holl wrthbartïon ar y rhestr o wrthbartïon cymeradwy ac yn cydymffurfio â'r TMSS. Bydd yr holl wrthbartïon yn sefydliadau sydd wedi eu graddio ar y rhestr statws credyd a ddarparwyd gan Capita. Caiff y rhain raddfeydd tymor hir a thymor byr gan Fitch, Moodys a S & P.
Trafodion Rheoli'r Trysorlys	• Mae trefn y Cyngor o wahanu dyletswyddau y manylir arno uchod yn TMP 5, yn lleihau'r risg o wyngalchu arian a thwyll.

Mae'r Cyngor yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod yr holl staff sy'n ymwneud â'r swyddogaeth rheoli trysorlys yn cael eu paratoi'n llawn i ymgymryd â'r dyletswyddau a'r cyfrifoldebau a ddyrannwyd iddynt. Felly, bydd yn ceisio penodi unigolion sydd yn fedrus ac yn brofiadol a bydd yn darparu hyfforddiant ar gyfer staff er mwyn eu galluogi i ennill a chynnal lefel briodol o arbenigedd, gwybodaeth a sgiliau. Bydd y Swyddog Adran 151 yn argymhell ac yn gweithredu'r trefniadau angenrheidiol.

Bydd y Swyddog Adran 151 yn sicrhau bod aelodau'r bwrdd/y cyngor sydd yn gyfrifol am reoli trysorlys, gan gynnwys y rhai sy'n gyfrifol am graffu, yn cael hyfforddiant sy'n berthnasol i'w hanghenion a'r cyfrifoldebau hynny. Bydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant yn cydnabod eu cyfrifoldeb unigol i sicrhau bod ganddynt y sgiliau angenrheidiol i gwblhau eu rôl yn effeithiol.

Manylion y cyrsiau hyfforddi cymeradwy	Cyrsiau Rheoli Trysorlys CIPFA a Capita.
Manylion y gymwysterau cymeradwy	Cymwysterau cyrifeg CCAB a CIMA, AAT, cymwysterau Rheoli Trysorlys achrededig penodol.
Manylion am gymwysterau staff trysorlys	- Mae'r Uwch Gyfrifydd - Cyfalaf, Rheoli Trysorlys ac Ymddiriedolaethau yn aelod cyswllt o CIPFA, ICAI (Institute of Chartered Accountants Ireland) rhannol gymwys a gradd mewn Astudiaethau Busnes; - Mae'r Rheolwr Cyllid - Corfforaethol, Technegol a Systemau yn aelod cymwys o CIMA ac â gradd mewn Gwyddor Rheoli - Economeg ac MA yn y gyfraith a'r NVQ ILM a OCR lefel 5 mewn Arweinyddiaeth a Rheolaeth.
Cofnod o hyfforddiant y staff	- Mae'r tîm yn mynychu cyrsiau rheoli trysorlys CIPFA a Capita yn rheolaidd er mwyn cadw i fyny gyda'r datblygiadau diweddaraf yn y maes Rheoli Trysorlys; - Caiff cofnodion hyfforddiant eu cadw gan Gydlynnydd Hyfforddiant y swyddogaeth a chan adnoddau dynol.
Cofnodion o hyfforddiant dderbyniwyd gan y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu	Rhoddir hyfforddiant i aelodau bob blwyddyn gan Capita. Bydd y tîm rheoli trysorlys yn mynychu'r rhain.

TMP11 – Defnyddio darparwyr gwasanaeth allanol

Mae'r Cyngor yn cydnabod mai'r sefydliad sydd â chyfrifoldeb bob amser am benderfyniadau rheoli trysorlys. Mae'n cydnabod y gallai fod gwerth posibl i gyflogi darparwyr gwasanaethau rheoli trysorlys allanol, er mwyn cael at sgiliau ac adnoddau arbenigol. Pan fydd yn cyflogi darparwyr gwasanaethau yn y modd hwn, bydd yn sicrhau ei fod yn gwneud hynny am resymau sydd wedi cael eu gwerthuso'n llawn o safbwynt y costau a'r buddion. Bydd hefyd yn sicrhau bod telerau eu penodiad a'r dulliau a ddefnyddir i asesu eu gwerth yn cael eu cytuno a'u dogfennu'n gywir a'u hadolygu'n rheolaidd. Bydd hefyd yn sicrhau, lle mae hynny'n ymarferol ac yn angenrheidiol, fod amrediad o ddarparwyr gwasanaeth yn cael eu defnyddio, er mwyn osgoi gorddibyniaeth ar un neu nifer fechan o gwmnïau. Lle mae rhaid tendro neu ail-dendro gwasanaethau, byddir yn glynu wrth ofynion deddfwriaethol bob amser. Y swyddog cyfrifol fydd yn monitro trefniadau o'r fath a chaiff manylion am y trefniadau cyfredol eu nodi isod:-

Manylion y contractau gyda darparwyr gwasanaeth, gan gynnwys banciau, broceriaid, ymgynghorwyr, gwasanaeth cynghori a manylion am y gwasanaethau a ddarperir	<u>Bancio:</u> • Prif fancwyr y Cyngor yw: NatWest sy'n rhan o grŵp RBS, Ffordd Glanhwfa, Llangefni, Ynys Môn, LL77 7YW; • Mae gan y Cyngor cyfrifon gyda Santander ar gyfer GIROs swyddfa bost. <u>Ymgynghorydd y Trysorlys:</u> • Link Asset Services, 65 Gresham Street, Llundain, EC2V 7NQ. <u>Broceriaid:</u> • Partneriaid BGC; • Tullet Prebon; • Tradition UK <u>Trafodion BACS</u> • <u>Bottomline Technologies</u>
Statws Rheoleiddiol y gwasanaethau a ddarperir	• Mae pob un yn sefydliad a reoleiddir.
Gweithdrefnau ac amllder ar gyfer gwasanaethau tendro	• Mae'r Cyngor yn ymrwymo i lynu wrth y rheolau Gweithdrefn Contractau sy'n rhan o'r cyfansoddiad. Rhaid hysbysebu unrhyw gontractau sy'n debygol o fod yn £25k neu'n uwch ar gwerthwchigymru. Cafodd y contract ymgynghoriaeth rheoli trysorlys hefyd ei hysbysebu ar gwerthwchigymru a'i werthuso'n gadarn er bod swm y contract yn llai na'r swm gorfodol; • Argymhellir bod contractau'n rhedeg am gyfnod o 3 blynedd gydag opsiwn i ymestyn am hyd at 2 flynedd gyda chytundeb y ddau barti.

Mae'r Awdurdod yn ymrwymedig i sicrhau llywodraethiant corfforaethol priodol ar draws ei fusnesau a'i wasanaethau, ac i sefydlu'r egwyddorion a'r arferion ar gyfer cyflawni hynny. O'r herwydd, bydd y bydd y swyddogaeth rheolaeth trysorlys a'i gweithgareddau yn cael eu cynnal yn agored, yn dryloyw a chyda gonestrwydd, uniondeb ac atebolrwydd.

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu ac wedi gweithredu egwyddorion allweddol y Côd. Ystyrir bod hyn, ynghyd â'r trefniadau eraill y manylir arnynt drwy'r ddogfen hon, yn hanfodol i sicrhau llywodraethiant corfforaethol priodol wrth reoli trysorlys. Bydd y Swyddog S151 yn monitro ac, os a phan fo angen, yn adrodd ar effeithiolrwydd y trefniadau hyn.

Rhestr o ddogfennau cyhoeddus i fod ar gael i'r cyhoedd eu harchwilio	• Datganiad Cyfrifon Blynnyddol; • Datganiad ar y Strategaeth Rheoli'r Trysorlys; • Adroddiad canol-blwyddyn ar Reoli Trysorlys; • Adroddiad Blynnyddol ar Reoli Trysorlys; • Arferion Rheoli Trysorlys.
Gweithdrefnau ar gyfer ymgynghori gydag chydranddeiliaid	• Ymgynghorir bob blwyddyn â chydranddeiliaid ar y gyllideb flynyddol sy'n cynnwys cyllidebau refeniw rheoli trysorlys.
Rhestr o gronfeydd allanol a reolir ar ran eraill a'r sail ar gyfer priodoli llog a enillwyd a chostau i'r buddsoddiadau hyn	• Mae'r Cyngor yn rheoli nifer o gyfrifon apwyntai / gwarcheidwadaeth ar ran unigolion. Nid yw'r rhain yn rhan o'r Contract Gorfforaethol ond yn cael eu cadw gyda banc y Cyngor NatWest. Bydd unrhyw gostau y gellir eu priodoli i'r cyfrifon yn cael eu codi ar y cyfrifon a bydd unrhyw log a enillir hefyd yn cael ei dalu ar sail wirioneddol ar gyfer y cyfrif hwnnw; • Mae'r Cyngor yn ymddiriedolwr i nifer o ymddiriedolaethau elusennol ac ymddiriedolaethau llai. Mae'r gyfradd log gyfartalog ar adneuron yn berthnasol i falansau'r ymddiriedolaethau hyn. Lle mae gan yr ymddiriedolaeth ei gyfrif banc penodol ei hun, bydd yr ymddiriedolaeth yn derbyn y llog a enillir ar y cyfrif yma. Codir tâl ar bob ymddiriedolaeth i gwrdd â chostau gweinyddu rheoli'r ymddiriedolaethau a hynny'n unol â chyfarwyddyd y Comisiwn Elusennau.

TMP 13 - Buddsoddiadau nad ydynt yn Fuddsoddiadau Rheoli Trysorlys

Yn ogystal â buddsoddiadau Rheoli Trysorlys, mae gan y Cyngor bortffolio o eiddo buddsoddi, sydd yn cynhyrchu incwm rhent i'r Cyngor. Maent yn cael eu rheoli gan adran Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor. Mae'r eiddo buddsoddi hyn yn cynorthwyo i leihau risg drwy gyflwyno mwy o amrywiaeth i fuddsoddiadau'r Cyngor. Mae'r buddsoddiadau'n cynorthwyo i ddarparu incwm ychwanegol i'r Cyngor mewn cyfnod pan mae arian a dderbynnir gan y Llywodraeth yn gostwng. Mae'r eiddo'n cael eu dal am y tymor hir ac yn cael eu cynnal â'u cadw yn unol â gofynion cyfreithiol. Mae gan y Cyngor hawl cyfreithiol dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 (Adran 12) i fuddsoddi:

- a) I unrhyw bwrpas sy'n berthnasol i'w swyddogaethau dan unrhyw ddeddf, neu
- b) I ddibenion rheoli ei faterion ariannol mewn ffordd ddarbodus.

O ganlyniad mae portffolio Eiddo Buddsoddi'r Cyngor yn cael ei awdurdodi gan y ddeddfwriaeth uchod am y rhesymau a nodir yn A12 a) a b).

Ariannwyd sawl un o eiddo buddsoddi'r Cyngor gan arian allanol llawn neu sylweddol drwy grantiau Ewropeaidd neu gan Lywodraeth Cymru. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, mae'r Cyngor yn cymryd rhan mewn menter ar y cyd gyda Llywodraeth Cymru i adeiladu unedau diwydiannol ym Mhenrhos, Caergybi a dylent gael eu cwblhau yn ystod 2020. Yn fwy diweddar, derbyniodd y Cyngor arian grant sylweddol i adeiladu unedau diwydiannol newydd yn Llangefni, sydd bellach wedi cael eu cwblhau ac yn weithredol. Cynllun strategol y Cyngor mewn perthynas ag eiddo buddsoddi yw cadw ei afael ar unedau hyfyw a'u cynnal a'u cadw ac adeiladu unedau newydd lle mae arian allanol sylweddol ar gael. Mae hyn yn cydymffurfio â Strategaeth Gyfalaf y Cyngor a Chynllun y Cyngor 2017-22. Mae derbyn arian grant i adeiladu eiddo buddsoddi yn cynorthwyo'r Cyngor i wneud y defnydd gorau posib o arian allanol ac yn darparu incwm rhent ychwanegol i leihau'r angen am dreth gyngor ayb.

Gwybodaeth am Eiddo Buddsoddi'r Cyngor

Dengys Datganiad o Gyfrifon 2018/19 Ynys Môn bod y portffolio eiddo buddsoddi werth £6m, fel y gwelir isod. Mae cyfran sylweddol (75%) o'r portffolio yn cynnwys Unedau Masnachol, sef unedau diwydiannol yn bennaf.

Mesuriadau gwerth teg cylchol fel ar 31 Mawrth 2019 gan ddefnyddio:	Prisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau o'r un math (lefel 1) £'000	Mewnbynnau sylweddol eraill y gellir eu harsylwi (lefel 2) £'000	Mewnbynnau sylweddol nas gellir eu harsylwi (lefel 3) £'000	Gwerth Teg fel ar 31 Mawrth 2019 £'000
Eiddo Manwerthu	-	820	-	820
Swyddfeydd	-	658	-	658
Unedau masnachol	-	4,522	-	4,522
Cyfanswm	-	6,000	-	6,000

Dengys y tabl isod bod ffrwd incwm net o eiddo buddsoddi'r Cyngor yn 2017/18 a 2018/19.

Gwariant ac Incwm o Eiddo Buddsoddi	2018/19 £000	2017/18 £000
Gwariant	129	164
Incwm	(346)	(331)
Gwariant/(Incwm) Net	(217)	(167)

Mae'r Cyngor hefyd yn berchen ar nifer sylweddol o eiddo domestig sydd wedi'i glustnodi ac sy'n cael ei adnabod fel y Cyfrif Refeniw Tai (CRT). Nid ydynt yn cael eu dynodi fel eiddo buddsoddi ac nid ydynt yn cael eu cynnwys yn y portffolio eiddo buddsoddi oherwydd bod y Cyngor yn darparu tai fel rhan o'i weithgareddau tai cymdeithasol ac nid yn unig er mwyn buddsoddi mewn eiddo domestig er mwyn denu incwm. Yn yr un modd, nid yw mân-ddaliadau'n cael eu cynnwys yn y portffolio eiddo buddsoddi oherwydd mai amcan allweddol darparu mân-ddaliadau yw cefnogi'r sector amaeth ar Ynys Môn oherwydd ei bwysigrwydd i'r Ynys.

Rheoli Risg (TMP1)	- Mae nifer o'r risgiau yn TMP1 uchod yn berthnasol i fuddsoddiadau nad ydynt yn fuddsoddiadau rheoli trysorlys. - Risg Credyd a Gwrthbarti – Mae'r risg o golli arian buddsoddi lawer is na'r risg a gyflwynir gan fuddsoddiadau rheoli trysorlys oherwydd bod gan y Cyngor fwy o reolaeth dros yr eiddo buddsoddi, gan gynnwys dal y gweithredoedd. Wrth osod eiddo buddsoddi ar brydles, bydd y Gwasanaethau Eiddo yn dewis y tenant mwyaf addas sy'n cynnig yr amodau gorau posib i'r Cyngor o safbwynt rhent, defnydd o'r eiddo a statws y tenant. Amlygir hyn yng Nghanllawiau Gosod Eiddo Masnachol y Cyngor. - Risg hylifedd – mae buddsoddi mewn eiddo yn creu risg hylifedd uwch gan nad oes modd cael gafael ar arian parod yn gyflym gan na fyddai'r arian buddsoddi ar gael tan i'r eiddo gael ei werthu, proses sy'n gallu cymryd amser. Pan fydd eiddo buddsoddi yn cael eu gosod a phan fydd y prydleswr/tenant yn talu rhent ar amser, mae hynny yn cynorthwyo llif arian. Fodd bynnag, pan fydd unedau yn wag, neu phan na fydd tenantiaid yn talu rhent ar amser, mae hyn yn cael effaith andwyol ar lif arian. - Risg cyfradd llog - Mae cyfradd llog sylfaenol y banc wedi bod yn isel ers y dirwasgiad/argyfwng bancio yn 2008. Golyga hyn bod enillion ar fuddsoddiadau arian parod yn isel. Mae llogau ar adneuon banc yn llai na 1% ac wedi bod mor isel â hyn am nifer o flynyddoedd. Bydd cyfradd yr enillion ar eiddo masnachol yn amrywio yn ôl ardal ond tuedda enillion i fod yn 5% neu uwch. Nid
--------------------	---

	yw risg cyfradd llogau yn cael ei ddileu gan fod cyfraddau llog isel yn gysylltiedig ag economi araf neu ddirwasgiad. Gall hyn arwain at gynnydd mewn unedau gwag neu risg na fydd y prydleswr yn talu rhent. - Reoli risg gyfreithiol a rheoleiddiol – Rhaid i'r Cyngor ymateb yn gyson i ofynion cyfreithiol a rheoleiddiol. Bydd safonau cynnal a chadw uwch ar gyfer eiddo buddsoddi yn cynyddu'r gwariant sy'n ofynnol, er bod cadw eiddo mewn cyflwr da yn diogelu eiddo buddsoddi i'r dyfodol. Mae'r Cyngor yn cynnal ei bortffolio buddsoddi i safon da. Mae'r Cyngor hefyd yn lleihau risg drwy sicrhau bod eiddo buddsoddi yn cydymffurfio â Deddfau Llywodraeth Leol. Mae risg bychan y bydd Llywodraeth Cymru yn gwrthdroi pwerau buddsoddi awdurdodau lleol. Gallai hyn olygu na fyddai modd buddsoddi ymhellach mewn eiddo yn y dyfodol neu y byddai'n rhaid i'r Cyngor werthu ei bortffolio eiddo buddsoddi. Mae'r holl ddeddfwriaeth a'r canllawiau a restrir yn 1.6 uchod hefyd yn berthnasol i eiddo buddsoddi. - Rheoli Twyll, Camgymeriadau, Llygredd a Hapddigwyddiadau – Mae'r gweithdrefnau ac arferion canlynol yn cynorthwyo i leihau'r risg o dwyll, camgymeriadau, llygredd a hapddigwyddiadau mewn perthynas ag Eiddo Buddsoddi: 1) Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau; 2) Canllawiau gosod eiddo masnachol; 3) Cyfansoddiad y Cyngor, yn arbennig 4.8 Gweithdrefnau Ariannol; 4) Fframwaith Lywodraethu'r Cyngor gan gynnwys rôl y Pwyllgor Gwaith; 5) Mae'r adran Gyfreithiol yn llunio cytundebau prydles ac yn cysylltu â chyfreithwyr y darpar denant; 6) Mae Swyddogaeth Adnoddau'r Cyngor yn cwblhau holl drafodion y Cyngor gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud ag Eiddo Buddsoddi. Mae rheolau gwahanu dyletswyddau ac awdurdodi ar gyfer trafodion yn cynorthwyo i leihau risgiau. - Risg y Farchnad – mae'r farchnad eiddo'n tueddu i godi a gostwng yn fwy araf na nifer o farchnadoedd buddsoddi gwahanol megis y marchnadoedd ecwiti ayb. Bydd risg y farchnad yn codi a gostwng hefyd yn dibynnu ar fath yr eiddo buddsoddi. Mae llai o risg i eiddo domestig nag eiddo masnachol oherwydd bod galw cryf am eiddo domestig. Mae risg y bydd eiddo buddsoddi'r Cyngor yn denu rhenti is neu y bydd mwy o unedau yn wag pan fydd dirywiad yn yr economi. Byddai hyn yn cael effaith ar y Cyngor pe bai uned ddiwydiannol yn cael ei rhoi ar werth. Nid yw'r Cyngor yn buddsoddi mewn eiddo buddsoddi sy'n creu mwy o risg, megis parciau manwerthu.
Mesur a Rheoli Perfformiad (TMP2)	Y Gwasanaethau Eiddo sy'n gyfrifol am berfformiad a rheolaeth weithredol yr eiddo buddsoddi a rhoddir ystyriaeth i gynlluniau rheoli'r ased mewn perthynas ag eiddo buddsoddi, cyfraddau meddiannaeth a pherfformiad ariannol.

Gwneud penderfyniadau, Llywodraethiant a Threfniadaeth (TMP5)	• Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn nodi'r fframwaith gwneud penderfyniadau a llywodraethu ar gyfer yr holl wasanaethau gan gynnwys eiddo buddsoddi. Bydd y gyllideb gwariant ac incwm flynyddol ar gyfer yr eiddo buddsoddi yn cael ei chynnwys yng nghyllideb y Gwasanaeth Eiddo. Mae'r Panel Cyllid a'r Pwyllgor Sgriwtini yn craffu ar y gyllideb, mae'r Pwyllgor Gwaith yn derbyn adroddiad a'r Cyngor llawn yn ei chymeradwyo. • Y Pwyllgor Gwaith yw'r prif gorff strategol ar gyfer gwneud penderfyniadau mewn perthynas ag asedau'r Cyngor, gan gynnwys Eiddo Buddsoddi. Ar 14 Rhagfyr 2015 cymeradwyodd y Pwyllgor Gwaith y Cynllun rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Eiddo 2015 i 2020. Mae hyn yn cynnwys eiddo buddsoddi ac mae'r cynllun gweithredu yn cynnwys dau bwynt (4 a 5) sy'n benodol i'r portffolio Eiddo Buddsoddi. Yn ogystal, mae Cynllun Rheoli Asedau y Gwasanaeth Eiddo yn llywio gwaith y Gwasanaeth Eiddo, gan gynnwys yr Eiddo Buddsoddi. Dirprwywyd awdurdod i'r Pennaeth Priffyrdd, Eiddo a Gwastraff mewn perthynas ag Eiddo Buddsoddi a bydd yn ofynnol i'r Deilodd Portffolio Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo gymeradwyo rhai materion. Mae gan swyddogion yn y gwasanaeth Eiddo awdurdod dirprwyedig mewn perthynas â gweithrediad dydd i ddydd yr Eiddo Buddsoddi. Mae swyddogion y Gwasanaeth Cyfreithiol hefyd â rôl bwysig o ran sicrhau bod prydlesau a gwerthiant eiddo buddsoddi yn cael eu negodi a bod contractau mewn lle, yn unol â budd pennaf y Cyngor. • Bydd rhaid i fuddsoddiad mewn eiddo buddsoddi newydd neu waith adnewyddu sylweddol ar eiddo buddsoddi fod yn rhan o'r rhaglen gyfalaf flynyddol a bydd rhaid iddo alinio â Chynllun y Cyngor 2017-2022, y Strategaeth Cyfalaf a strategaethau allweddol eraill y Cyngor. Arian grant allanol sylweddol oedd y gyrrwr dros adeiladau unedau diwydiannol newydd wrth i Ewrop a Llywodraeth Cymru fuddsoddi yn yr Ynys i gyflawni eu blaenoriaethau i gefnogi economi Ynys Môn. Mae'r Cyngor Llawn yn cymeradwyo pob cynllun yn y rhaglen gyfalaf ac maent yn cael eu monitro bob chwarter gan y Pwyllgor Gwaith.
Adrodd a Gwybodaeth Reoli (TMP6)	• Mae'r costau a'r incwm yn gysylltiedig ag eiddo buddsoddi yn cael eu cofnodi ar y system ariannol yn erbyn canolfannau cost penodol. Mae cyfrifydd yn monitro hyn ac yn rhoi gwybodaeth monitro cyllideb i'r sawl sy'n gyfrifol am y gyllideb, a'r Pennaeth Gwasanaeth, drwy gydol y flwyddyn. • Mae'r incwm a'r gwariant o'r eiddo buddsoddi yn cael ei gynnwys yn Natganiad Cyfrifon blynyddol y Cyngor ac mae nodyn penodol ynghylch eiddo Buddsoddi yn cael ei gynnwys (nodyn 18). Mae hyn hefyd yn cynnwys prisio'r portffolio eiddo buddsoddi. • Mae'r Adran Eiddo yn rheoli gweithrediad dydd i ddydd yr eiddo gan gynnwys prydlesu, cynnal a chadw ac ati, ar y cyd â'r

		gwasanaethau Cyfreithiol, Datblygu Economaidd ac Adnoddau yn ôl y gofyn. Mae'r adroddiad prisio blynyddol yn rhestru pob eiddo yn y portffolio Eiddo Buddsoddi, mae unedau buddsoddi yn cael eu hailbrisio bob blwyddyn yn unol â gofynion CIPFA.
Hyfforddiant a Chymwysterau (TMP10)		- Mae TMP10 uchod yn amlinellu cymwysterau'r staff Cyfrifyddu sydd yn ymwneud â gwaith cyfrifyddu ar gyfer Eiddo Buddsoddi; - Yn ychwanegol, mae'r eiddo buddsoddi yn cael eu rheoli gan arbenigwyr yn y gwasanaethau eiddo gyda dau ohonynt yn aelodau cymwys o RICS ac yn meddu ar raddau prifysgol ym maes Prisio Eiddo. - Mae tîm Grantiau arbenigol yn y gwasanaeth Adnoddau yn cefnogi'r gwasanaeth Datblygu Economaidd i ddenu miliynau o bunnoedd o arian allanol ar gyfer Eiddo Buddsoddi. Mae gan y tîm grantiau gymwysterau ym maes cyllid ac maent yn mynychu digwyddiadau hyfforddi er mwyn cael y wybodaeth a'r canllawiau diweddaraf mewn perthynas ag arian allanol; - Fe wnaeth staff yn y Gwasanaeth Datblygu Economaidd, sydd yn meddu ar gymwysterau gradd, chwarae rôl allweddol wrth ddenu arian sylweddol i adeiladu unedau diwydiannol. Yn ogystal, mae staff Datblygu Economaidd wedi cwblhau hyfforddiant rheoli prosiect a rhaglen.

Dyddiad ei graffu gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant: 12 Chwefror 2020

Dyddiad ei ystyried gan y Pwyllgor Gwaith: 2 Mawrth 2020

Dyddiad ei gymeradwyo gan y Cyngor: 10 Mawrth 2020

Awdur: Claire Klimaszewski

Dyddiad Adolygu: 2023 neu'n gynharach os yw unrhyw bolisi mewn perthynas â Rheoli Trysorlys neu Eiddo Buddsoddi yn cael ei ddiwygio.

Llyfryddiaeth

CIPFA. 2017 ymlaen. Côd Ymarfer ar Reoli Trysorlys CIPFA. Llundain.

CIPFA. 2017. Côd Darbodus. CIPFA. Llundain.

Ynys Môn. 2020. Datganiad ar Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2020/21. Cyngor Sir Ynys Môn. Ynys Môn